

Universitat de les Illes Balears

Títol: L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços.

NOM AUTOR: Pablo César DE LA ROCHA JIMÉNEZ.

DNI AUTOR: 43086306S.

NOM TUTORA: Maria Antònia Gomila Grau.

Memòria del Treball de Final de Grau

Estudis de Grau de Treball Social (GTSO)

Paraules clau:

1. Alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE).
2. Condicions Personals (CP).
3. Història Escolar (HE).
4. Incorporació tardana (IT).
5. Criteris i instruments diagnòstic.

de la

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

Curs Acadèmic 2012-2013

En cas de no autoritzar l'accés públic al TFG, marcau aquesta casella:

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

“La intenció sense acció és pura il·lusió”
Anònim

“Quan arribi la inspiració, que em trobi treballant”
Pablo Picasso

“El mapa no és el territori”
Alfred Korzybski

Agraïments a:

Maria Antònia Gomila, tutora d'aquest estudi, per la seva implicació i constància al llarg del curs.

Tomeu Quetglas, director de l'EOEP Palma 1, pel temps de dedicació en la revisió del cos del text final.

Als PTSC de l'EOEP Palma 1, per la implicació i les aportacions de cadascú a les propostes per millorar la detecció de l'alumnat amb NESE per CP/HE

Cristina Notario, cap d'estudis del CEIP Els Tamarells, per les seves aportacions al cos del text final.

Al tio *Isi* que està sempre. Amb les seves millors intencions.

A Marta Lucía Mejía, pel teu suport constant. Estic molt feliç d'estar amb tu. *¡Que vivan los paisas!;*)

A Nach, la teva música i lletra m'han motivat en molts de moments. La pàgina web ho diu tot. Als infants i famílies a les quals he entrevistat i he aplicat els instruments de detecció.

Palma, 10 de juny de 2012

ÍNDEX

1. RESUM	pàg. 4
2. PARAULES CLAU	pàg. 4
3. INTRODUCCIÓ	pàg. 4
3.1. Definició de les paraules clau.....	pàg. 5
3.2. Justificació.....	pàg. 5
3.3. Objectius de l'estudi.....	pàg. 6
4. METODOLOGIA	pàg. 6
4.1. Anàlisi i valoració de la normativa.....	pàg. 6
4.2. Anàlisi del marc teòric.....	pàg. 9
4.3. Anàlisi comparativa de casos concrets.....	pàg. 10
4.4. Anàlisi dels instruments de detecció de situacions de risc social de l'EOEP Palma 1.....	pàg. 11
5. PROPOSTES QUE ES PRESENTEN	pàg. 12
6. CONCLUSIONS	pàg. 18
7. LLISTA DE REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	pàg. 20
8. ANNEXOS	pàg. 20
Annex 1. Descripció de la normativa revisada.....	pàg. 20
Annex 2. Document d'entrevista familiar del PTSC per detectar situacions de vulnerabilitat i risc social en l'alumnat de segon cicle d'educació infantil i primària.....	pàg. 24
Annex 3. Els qüestionaris de detecció del risc social (DRS) per a centres educatius editats pel Defensor del Menor de la Comunitat de Madrid.....	pàg. 32
Annex 4. El full de detecció i comunicació de situacions de risc social als centres educatius d'educació infantil, primària i secundària dirigit al responsable o cap de sector dels Serveis Socials Comunitaris municipals.....	pàg. 40
Annex 5. El full de notificació de risc i maltractament infantil (MI) des de l'àmbit educatiu.....	pàg. 43
Annex 6. Els annexos 1, 2 i 3 per determinar les demandes, diagnòstics i objectius segons el Programa Nou de la Regidoria delegada de Serveis Socials de l'Ajuntament de Palma.....	pàg. 46

1. RESUM

Aquest estudi pretén constatar que en la conceptualització de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per condicions personals (CP) o d'història escolar (HE) que es fa en la normativa de les Illes Balears (IB), hi ha dificultats per incloure situacions sociofamiliars desfavorables.

Des de la meua experiència com a Diplomada en Treball Social (DTS) amb funcions de Professor Tècnic de Serveis a la Comunitat (PTSC) en un Equip d'Orientació Educativa i Psicopedagògica (EOEP) de Palma, degut a aquesta manca de definició, constat que hi ha alumnat que no pot rebre els suports i l'atenció específica a les necessitats educatives que presenta. Per aquest motiu, considero la importància de fer una triple anàlisi: en primer lloc, una valoració de la normativa d'àmbit estatal i autonòmic per tal de veure com es conceptualitza l'alumnat amb NESE per CP i HE. La primera anàlisi ens indica que hi ha una certa necessitat d'impulsar la modificació de la normativa actual per adequar-la a la realitat social, cultural i econòmica que estam vivint i, en moltes situacions, patint. Per altra banda, aquest fet també posa de manifest la necessitat d'utilitzar uns procediments consensuats en el procés de detecció de les condicions personals de l'alumnat.

En segon lloc en aquest treball es realitza una anàlisi de la bibliografia especialitzada per tal de veure com el tema és abordat a nivell teòric.

En tercer lloc, es realitza una anàlisi dels criteris i instruments de diagnòstic que s'utilitzen en la detecció d'aquestes condicions personals, i es recolça amb la valoració de casos pràctics.

Finalment, aquest estudi proposa una nova redacció d'alguns apartats de la normativa actual que inclou les situacions de desavantatge sociofamiliar de l'alumnat com a criteris de detecció. Aquesta nova redacció permetria actualitzar la normativa de serveis socials i la del menor a l'hora que actualitzar els instruments de diagnòstic per a la detecció de situacions de vulnerabilitat social i educativa.

2. PARAULES CLAU

- 1. Alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE).**
- 2. Condicions personals (CP).**
- 3. Història escolar (HE).**
- 4. Incorporació tardana (IT).**
- 5. Criteris i instruments diagnòstics.**

3. INTRODUCCIÓ

A les Illes Balears, en el procediment de detecció de l'alumnat amb NESE per CP i HE hi ha aspectes que caldria revisar. Un d'aquests aspectes és el requisit de desfasament curricular de dos o més cursos que ha de tenir l'alumne que presenta condicions sociofamiliars de desavantatge social. En aquest sentit, la Llei Orgànica 2/2006 d'Educació (LOE) estableix les tipologies d'alumnat amb NESE, i en el cas concret de l'alumnat que presenta CP i HE no s'esmenta el desfasament curricular de dos o més cursos com a criteri d'intervenció.

Els Equips d'Orientació Educativa i Psicopedagògica (EOEP) tenen la finalitat de col·laborar amb els centres educatius en la millora de la qualitat educativa que rep l'alumnat. L'EOEP Palma 1 atèn cinquanta-vuit centres d'educació infantil i primària, dels quals n'hi ha trenta públics, trenta-un concertats (tres d'ells d'educació especial) i dos privats, amb un total de vint-i-dos mil alumnes amb les característiques principals de dificultats d'aprenentatge,

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

provinent d'altres comunitats autònomes i de l'estranger i en entorns socialment desfavorables. Algunes de les zones que s'inclouen en el sector d'intervenció de l'EOEP Palma 1 es caracteritzen per ser especialment vulnerables amb un considerable nivell de conflictivitat social.

Tots aquests centres estan ubicats als municipis de Marratxí i Palma (des de la zona de les Avingudes i el carrer d'Eusebio Estada fins a la zona de s'Arenal de Palma).

3.1. Definició de les paraules clau

1. Alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE): segons la normativa estatal, s'enten per alumnat amb nese aquell que requereix determinats suports i atencions específiques per presentar necessitats educatives especials derivades de discapacitat o trastorns greus de conducta, per dificultats específiques d'aprenentatge, per les altes capacitats intel·lectuals, per incorporació tardana al sistema educatiu o per condicions personals o història escolar.

La normativa autonòmica afegeix que aquest alumnat presenta unes necessitats educatives i requereix una intervenció educativa diferent a les mesures ordinàries. Pel que fa l'alumnat amb NESE per CP i HE ha de tenir un desfasament curricular de dos o més cursos.

2. Condicions personals (CP): es refereix a les situacions personals, familiars, socials i de salut greus per les quals un alumne presenta NESE.

3. Història escolar (HE): es refereix als factors ocorreguts en la història de l'escolarització de l'alumne de tipus social, econòmic, cultural, geogràfic i ètnic pels quals un alumne presenta NESE.

4. Incorporació tardana (IT): es refereix a l'alumnat que procedeix d'altres països i s'incorpora al sistema educatiu de les Illes Balears i també aquell alumnat que procedeix d'altres comunitats autònomes i desconeix la llengua catalana. Aquesta consideració s'ha de fer constar durant dos cursos escolars.

5. Criteris i instruments diagnòstics: es refereix als criteris i instruments diagnòstics utilitzats en el treball social escolar per determinar si un alumne presenta CP i HE.

3.2. Justificació

Els EOEP participen en la detecció de l'alumnat amb NESE. Pel que fa l'alumnat que presenta necessitats educatives especials (NEE), altes capacitats (AC) i dificultats específiques d'aprenentatge (DEA) hi ha instruments de detecció que provenen de l'àmbit de la psicologia, pedagogia i neuropsicologia i que els orientadors educatius (OE) dels EOEP utilitzen. En canvi, la detecció d'alumnat que presenta situacions socials desfavorides requereix d'uns procediments que valorin de manera objectiva i subjectiva els factors familiars, d'habitatge, culturals, econòmics, relacionals, de salut i del seu entorn.

En l'actualitat, per determinar l'alumnat amb NESE per CP i HE els criteris utilitzats no estan prou definits i els instruments de diagnòstic unificats, clars i actualitzats. Això fa que els equips docents utilitzin criteris diferenciats, cosa que provoca agravis comparatius. A més, un altre problema és que l'alumnat que du associada una problemàtica sociofamiliar, no es pot incloure a la tipologia d'alumnat amb NESE per CP/HE si no presenta un desfasament curricular de dos o més cursos. Per tant, l'alumnat que presenta indicadors de vulnerabilitat i/o risc social però que no presenta aquest desfasament, no pot rebre els suports especialitzats per atendre les necessitats educatives que presenta.

El serveis socials comunitaris, els Serveis d'Orientació i els Serveis de Salut intervenen amb alumnat i famílies en situació de dificultat. Amb freqüència aquests alumnat i famílies col·laboren molt poc o gens amb aquests serveis, en particular els serveis socials

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

municipals i els serveis d'orientació. El fet que aquest alumnat no pugui ser inclòs com a CP/HE no permet que es doni una resposta adequada a nivell educatiu, personal, familiar i social a les seves necessitats.

3.3. Objectius de l'estudi

En conseqüència amb la situació anterior, els objectius que planteja aquest estudi són:

- 1. Analitzar i comparar la conceptualització de l'alumnat amb NESE**, en particular aquell que presenta CP i HE perquè hi ha criteris de determinació diferents i, a vegades, excloents.
- 2. Establir uns criteris i instruments de diagnòstic que facilitin la detecció de l'alumnat amb NESE per CP i HE** amb característiques d'objectivitat, fiabilitat, utilitat, consens i validació i que estiguin a l'abast dels equips directius, dels equips de suport i de tot el personal docent.
- 3. Impulsar la modificació de la normativa** actual perquè inclogui criteris i indicadors per determinar l'alumnat amb NESE per condicions personals i història escolar. Per aconseguir aquest objectiu, caldria actualitzar les lleis de serveis socials, d'atenció a la infància i l'adolescència i aquelles que tracten de col·lectius especialment vulnerables.
- 3. Reivindicar les funcions del PTSC per aquesta activitat** que és un professor que atén alumnat, famílies, equips docents, professionals i serveis del sector per tal de detectar i intervenir amb indicadors de problemàtica social d'alumnat i de famílies. Convendria aprofitar els coneixements i experiència d'aquest docent, amb el perfil adequat per desenvolupar les funcions de treball social, a fi d'optimitzar els recursos humans existents i oferir una resposta educativa adequada.

4. METODOLOGIA

La metodologia ha seguit quatre eixos. En primer lloc, la recerca, anàlisi comparatiu i valoració de la normativa estatal i autonòmica que defineix les tipologies d'alumnat amb NESE. La recerca s'ha fet a Internet sobre la *webgrafia* trobada a diferents Comunitats Autònomes que tenen competències en educació. Partim del fet que la dificultat d'una intervenció es planteja des del diagnòstic que organitza i regula la normativa. Cal per tant anar a la normativa per tal de veure en quins elements hi ha mancances i en quins s'hi podrien introduir canvis.

En segon lloc, la justificació dins el marc teòric de les propostes es fa a partir de la recerca i anàlisi de la bibliografia relacionada amb l'educació (Vélaz de Medrano 2002, 166-174) i les situacions de risc social infantil a l'àmbit educatiu (Díaz-Aguado, 1996).

En tercer lloc, l'anàlisi de casos reals del PTSC-TS de l'EOEP Palma 1 en el Centre Educatiu d'Infantil i Primària (CEIP) Els Tamarells durant el curs escolar 2012-2013 ens permet veure, amb exemples concrets, la complexitat que implica la detecció i intervenció en aquests casos. La selecció de casos s'ha fet a criteri del PTSC tenint en compte la informació escolar i de l'EOEP. Per l'anàlisi, s'ha fet servir la tècnica de l'entrevista familiar. El PTSC ha utilitzat un instrument de creació pròpia per detectar situacions de vulnerabilitat social i educativa. També s'ha utilitzat la tècnica de l'anàlisi de documentació escolar i familiar.

En quart lloc, s'ha fet una recerca, anàlisi i valoració dels instruments que utilitzen els PTSC-TS de l'EOEP Palma 1 i altres EOEP amb l'alumnat en què s'aprecia una situació de risc social.

4.1. Anàlisi i valoració de la normativa

D'una banda, s'ha analitzat i comparat la normativa estatal i de totes les CCAA que

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

detereminen l'alumnat amb NESE per CP i HE (veure taula 1). Seguidament, s'ha analitzat i comparat la normativa autonòmica sobre serveis socials i els menors i s'ha comparat amb la normativa d'àmbit estatal. En concret, s'han analitzat i comparat sis normatives d'àmbit estatal i vint-i-sis normatives autonòmiques de totes les CCAA.

En la normativa estatal i autonòmica revisada sobre l'alumnat amb NESE s'observa que hi ha cinc tipologies d'alumnat amb NESE que són les NEE, AC, DEA, CP/HE i IT. I, pel que fa a la determinació de l'alumnat amb NESE per CP i HE la diferència es troba en el criteri de desfasament curricular de dos o més cursos. De tota manera, consider que les instruccions de les Illes Balears que defineixen les situacions de desavantatge sociocultural de l'alumnat necessiten d'una actualització que inclogui les situacions i els col·lectius de vulnerabilitat i/o risc social. A més, pel que fa a l'ús de criteris i indicadors diagnòstics d'aquestes situacions hi ha normativa i documentació suficient per extreure uns continguts i adaptar-los a l'àmbit educatiu amb garanties de consistència com a eina de detecció de necessitats educatives.

L'exposició de les valoracions es fa mitjançant l'anàlisi comparatiu de normativa que inclou continguts normatius similars i/o temàtica anàloga.

A) La Llei Orgànica d'Educació i les normatives autonòmiques sobre atenció a la diversitat o compensació educativa.

Les administracions educatives i els serveis d'orientació han de col·laborar amb el personal docent per tal d'establir procediments, recursos, indicadors, orientacions i programes per detectar i identificar les necessitats educatives de l'alumnat organitzades en cinc tipologies: NEE, AC, DEA, CP/HE i IT. Cal destacar la conceptualització detallada que la normativa d'atenció a la diversitat del Govern de Canàries fa de cada una de les necessitats educatives.

La totalitat de les normatives analitzades parlen de l'alumnat que presenta dificultats d'inserció escolar per trobar-se en situacions desfavorables, derivada de circumstàncies socials, econòmiques, culturals, ètniques o personals. Però, aquestes normatives NO conceptualitzen les definicions de la desavantatge educativa, social, socioeducativa, cultural, econòmica i geogràfica; les dificultats d'inserció educativa; la problemàtica sociofamiliar, principalment. Per tant, els criteris i indicadors de detecció d'alumnat amb NESE per CP i HE estan incomplets i donen lloc a confusió i malentesos.

Cal dir que la LOE no afirma que l'alumnat amb NESE per CP i HE hagi de tenir desfasament curricular de dos o més cursos, però l'aplicació a les CCAA i les Ciutats Autònomes és desigual.

Taula 1. Criteri de desfasament curricular de dos o més cursos per CCAA.

Comunitats autònomes en les que SÍ hi ha criteri de desfasament curricular de dos o més cursos.	Comunitats autònomes en les que NO hi ha criteri de desfasament curricular de dos o més cursos.
Madrid, Illes Balears, Ceuta i Melilla, Castella i Lleó (com a mínim a les àrees instrumentals).	Andalusia, Múrcia, València, Extremadura, Catalunya, Castella La-Manxa, Canàries, Aragó, La Rioja (es basen en RD 1995), Navarra, Govern Basc, Astúries, Galícia.

Cantàbria inclou alumnat amb situacions de desavantatge socioeducatiu i alumnat amb situacions de desavantatge socioeducatiu i que presenten desfasament curricular de dos o més cursos.

A Castella La-Manxa, el fet de presentar un desajust curricular significatiu és una causa de nese, però sense situacions de discapacitat, trastorns greus de conducta, AC y CP.

Cal mencionar que hi ha diferents rangs normatius que regulen l'atenció a l'alumnat amb NESE per CP/HE, des de Decrets, Ordres, Resolucions i Plans que parlen d'atenció a la diversitat, compensació educativa o altres conceptualitzacions.

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

Taula 2. Terminologia de les CCAA per tractar la compensació educativa o l'atenció a la diversitat.

CCAA amb normativa sobre compensació educativa.	CCAA amb normativa sobre atenció a la diversitat.
València (2001), Madrid (2006 i 2008), La Rioja.	Andalusia, Illes Balears, Múrcia, Castella La-Manxa, Extremadura, Canàries, Navarra, Govern Basc, Cantàbria, Galícia, Illes Balears, Catalunya.

Per referir-se a aquests casos, la normativa d'Aragó parla d'acció orientadora. Castella i Lleó centra l'actuació de la intervenció de l'alumnat en situació de desavantatge socioeducatiu. Ceuta i Melilla, per la seva part, parlen de la necessitat de suport educatiu i, Astúries de l'ordenació educativa. Aquest darrer tracta l'alumnat amb desavantatges en l'article d'atenció a la diversitat.

B) Les Instruccions i Orientacions per a la introducció de dades de l'alumnat amb NESE al GESTIB, les Instruccions dels serveis d'orientació educativa i l'informe individual de l'alumnat amb NESE associades a DEA, IT o CP/HE per al curs 2012-2013.

De les cinc tipologies d'alumnat amb NESE, els OE tenen la competència de l'avaluació inicial en les tipologies NEE, AC i DEA. Per la tipologia CP/HE, l'orientador determina quin nivell de competència curricular (NCC) presenta en relació amb el curs en què està matriculat. Després, el centre educatiu té la responsabilitat en la introducció de les dades al gestib de les tipologies CP/HE i IT. A més, les instruccions defineixen les subtipologies de NEE, AC, DEA i IT, però les subtipologies CP/HE estan definides parcialment i quan el centre fa una lectura, hi ha confusions.

La introducció de dades al GESTIB només és competència dels OE (amb formació de pedagogia, psicopedagogia i psicologia) i del centre educatiu. En aquest procediment, la funció dels PTSC és d'informar dels canvis que es produeixen en l'entorn de l'alumnat i, una conseqüència d'això, és que hi ha una inadequada utilització dels recursos humans dels EOEP pel que fa la identificació d'aquest alumnat amb la consegüent valoració diferenciada d'ambdós perfils a nivell extern i greuges a nivell intern en el reconeixement professional dels PTSC.

El PTSC té la formació en l'àmbit social per proposar els criteris i instruments diagnòstics de l'alumnat amb NESE per CP/HE. Cal recordar que una de les funcions normatives a desenvolupar en els centres és la detecció i prevenció de qualsevol indicador de risc de situacions sociofamiliars desfavoridores.

Per finalitzar, de l'informe individual de l'alumnat amb NESE, els PTSC només el signen en els casos que hagin intervengut, però no hi ha apartats específics del seu àmbit.

C) El Reial decret llei de mesures urgents per reforçar la protecció als deutors hipotecaris, la Llei de Serveis Socials, la Llei de la Infància i les Instruccions per a la introducció al GESTIB de dades de l'alumnat amb NESE.

D'una banda, el Reial decret llei estableix supòsits de *col·lectius especialment vulnerables* i, segons la informació disponible, és la primera vegada que una normativa estatal estableix aquests supòsits. D'altra banda, la Llei de Serveis Socials enumera les situacions de necessitat d'atenció prioritària que servirien com a criteris generals per a indicadors de detecció de situacions de vulnerabilitat, risc i/o exclusió social; i la Llei de la Infància especifica les situacions de risc social i desemparament.

A mode de conclusió, s'observa que hi ha una dispersió normativa en els àmbits socials i educatius, sense una unificació de definicions i criteris per determinar les situacions de vulnerabilitat i risc social.

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

D) El Reial Decret de procediment per al reconeixement, declaració i qualificació del grau de discapacitat; la Llei de Serveis Socials i els annexos 1, 2 i 3 per determinar els diagnòstics dels serveis socials comunitaris de l'Ajuntament de Palma. (Veure l'annex 6).

Aquesta normativa recull els factors socials complementaris pel reconeixement i declaració del grau de discapacitat, però està dissenyada per a l'àmbit sociosanitari i NO per a l'educatiu. La inexistència en l'àmbit educatiu d'uns instruments que analitzin i valorin les NESE per CP i HE fa que els criteris de detecció i diagnòstics siguin dispersos entre els diferents professionals docents que intervenen. Aquest fet dona lloc a greuges comparatius. A més, s'observa la mancança d'instruments objectius i de valoració de les tipologies i situacions de l'alumnat amb NESE per CP i HE. En aquest sentit, ha estat útil el Butlletí Oficial de l'Estat (BOE) que publica els factors socials complementaris del grau de discapacitat. Aquest document s'ha aplicat en quatre entrevistes familiars convocades pel PTSC entre gener i març 2013 i s'observa que donen puntuacions superiors a dotze sobre quinze, destacant els ingressos per sota de la meitat del salari mínim interprofessional (SMI), la manca de treball sense document acreditatiu i uns nivells d'estudis dels progenitors que no finalitzaren els estudis d'educació obligatòria.

4.2. Anàlisi del marc teòric

La recerca de bibliografia s'ha fet mitjançant Internet, la biblioteca de la Universitat de les Illes Balears (UIB), la biblioteca de la seu a Palma de la Universitat Nacional d'Educació a Distància (UNED) i els Col·legis Oficials de Treball Social i Educació Social a les Illes Balears. Cal destacar el servei interbibliotecari de la UIB que ha aportat la bibliografia *focus* d'aquest estudi.

De les dues bibliografies analitzades, (Vélaz de Medrano 2002, 166-174) aporta una conceptualització sobre les tècniques de l'entrevista familiar i l'anàlisi de casos que han servit per a la metodologia d'aquest estudi. Quan l'autora parla d'infància en situació de risc d'exclusió social a l'àmbit educatiu fa referència l'alumnat amb necessitats educatives especials (NEE), però no aporta instruments de detecció de situacions de vulnerabilitat i/o risc social i tampoc conceptualitza l'alumnat amb NESE. En canvi, l'obra de Díaz-Aguado (1996) conceptualitza el risc i les distintes tipologies, analitza els factors de desprotecció i compensació dels menors i dels pares, com la situació econòmica i laboral, donant importància a la relació família i escola; parla del desenvolupament d'aquests infants i de les característiques que poden presentar com les dificultats d'aprenentatge i, aporta un instrument validat de detecció del risc social (DRS) a l'àmbit educatiu amb vuitanta indicadors que analitza quatre factors de risc amb uns resultats comparatius. Al final del llibre, l'autora dona unes pautes d'intervenció adreçades a infants, famílies i centres educatius.

Taula 3. Comparativa entre el qüestionari DRS i l'instrument de detecció de situacions de vulnerabilitat social.

Aspectes a considerar de l'instrument	Qüestionari DRS	Instrument de detecció de situacions de vulnerabilitat social
Data de publicació	1996, 2001-2002	2013
Tipus de document	Qüestionari.	Entrevista familiar.
Objecte de detecció	Situacions de risc social del menor.	Situacions de vulnerabilitat social del menor i dels pares.
Àmbit	Educatiu.	Educatiu i serveis d'orientació.
Qui l'emplena	El tutor/a de l'alumne amb la col·laboració del PTSC.	El PTSC de l'EOEP.
Factors que analitza.	1. Negligència, 2. Conductes d'externalització. 3. Problemes emocionals i d'internalització.	Educatius, de salut, econòmics, habitatge, familiars, culturals, comportament, oci i temps lliure, socialització, relació amb serveis

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

	4. Indicis d'abús i maltractament. 5. Pautes inadequades de criança.	externs, factors de protecció, altres.
Tipus d'anàlisi.	Puntuació quantitativa amb percentils. Inclou apartat d'observacions.	Recollida i anàlisi d'informació quantitativa i qualitativa.

4.3. Anàlisi comparativa de casos concrets.

S'han seleccionat quatre casos representatius del CEIP Els Tamarells que il·lustren aquestes situacions de vulnerabilitat social de l'alumnat.

El CEIP Els Tamarells està ubicat a la barriada Arenal Palma i està considerat com a una "zona especialment vulnerable, prioritària per a l'Àrea de Benestar Social de l'Ajuntament de Palma", té dues línies educatives, ofereix serveis complementaris d'escoleta matineria, menjador escolar i activitats extraescolars organitzades per l'APIMA. L'Ajuntament de Palma mitjançant el Centre Municipal de Serveis Socials (CMSS) Litoral i l'Institut Municipal de l'Esport (IME) organitza activitats obertes a l'alumnat de la zona, com per exemple, activitats de futbol, un aula d'estudi adreçat a alumnat de cinquè i sisè curs de primària, un grup de famílies per famílies de s'Arenal de Palma i Lluçmajor.

Segons l'informe de juny de 2012 del Programa CaixaProinfància, dels vuitanta-vuit barris de Palma, s'Arenal destaca entre els deu primers en els indicadors de població nascuda a l'estranger i els casos d'unitats de convivència (UC) amb renda mínima d'inserció i menors de setze anys a càrrec; i entre les vint-i-cinc primers en els indicadors de població estrangera extracomunitària amb un 22% de 8.349 residents, el nombre d'UC monomarentals amb dos o més menors entre zero i quinze anys, les UC monoparentals i parets d'origen extracomunitari, la població atesa pels CMSS de zero a devuit anys i el nombre de menors de zero a quinze anys amb grau de discapacitat.

El curs escolar 2012-2013 el centre té una matrícula viva de quatre-cents tres alumnes, dels quals setanta-quatre (el 18% del total) presenten NESE. D'aquest alumnat amb NESE, únicament deu (un 2,4% del total) tenen la tipologia de CP/HE.

Per l'EOEP és un centre d'atenció preferent per l'OE i el PTSC. El PTSC assisteix un dia a la setmana i l'OE un dia setmanal i un altre dia quinzenal i ambdòs desenvolupen tres programes: Assessorament i col·laboració en la resposta a la diversitat, assessorament especialitzat a centres i relació amb els recursos del sector.

Per aquest curs escolar, destaca la implantació d'una comissió escolar amb la Unitat de Treball Social (UTS) Arenal Lluçmajor amb una periodicitat bimensual. Les comissions escolars formades per l'EOEP, el centre i els serveis socials, tenen l'objectiu de coordinar les actuacions educatives i d'intervenció social que envolten els menors escolaritzats al centre i llurs famílies, tant de tipus individual, grupal com comunitari. Aquí assisteixen la directora del centre, el PTSC i la Treballadora Social (TS) que designa els serveis socials. De cada reunió, el PTSC estén un acta amb els casos tractats, les informacions rellevants i els acords presos.

Exposició dels casos seleccionats:

1. Dos alumnes de nova matrícula al centre en aquest curs escolar, de parets d'origen i de parla en alemany, pare a presó i mare que conviu amb nova parella amb la qual tenen un nou fill. El curs passat intervingueren diferents serveis, com la Unitat Terapèutica en Abús Sexual Infantil (UTASI) i, en l'actualitat estan d'alta del servei. El nin està matriculat a quart i la nina a segon.

Només un dels germans presenta DEA associades a un trastorn d'aprenentatge, però la causa de les DEA són haver estat víctima d'Abús Sexual Infantil (ASI), per la qual cosa la categoria que millor s'adequa són les CP i no les DEA, però com que no té desfasament curricular de dos o més cursos li correspon l'altra tipologia.

La intervenció que es fa amb aquest alumnat és mitjançant la comissió escolar i el

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

seguiment de l'EOEP a demanda del centre. El PTSC amb la TS municipal han fet dues entrevistes amb la mare al centre per fer un seguiment dels acords presos amb els serveis socials.

2. Una alumna que conviu amb la mare i la parella de la mare. Tot tres són d'origen alemany. Els veïnats de la zona han vist els pares consumir alcohol amb altres adults en espais públics en presència de la menor. La mare ha sofert violència de gènere i la parella ha tornat a ingressar a la presó per segona vegada. Pel que fa el rendiment acadèmic de l'alumna al segon trimestre de sisè curs té tres àrees suspeses i la resta amb suficient, també presenta faltes d'assistència no justificades. Actualment, no presenta desfasament curricular de dos o més cursos i per tant no consta a les tipologies NESE.

La intervenció que es fa amb aquesta alumna és mitjançant la comissió escolar i la col·laboració del PTSC amb el centre en pel que fa a l'absentisme escolar i la convocatòria d'entrevistes familiars.

Aquest curs 2012-2013 finalitza l'etapa de primària i passa a primer d'ESO. Està previst fer el traspàs d'informació al Departament d'Orientació perquè és una situació que cal fer seguiment.

3. Dos germans que conviuen amb el pare que té la guarda i custòdia. En el passat aquest menors sofriren una situació de desprotecció social i el Servei de Protecció de Menors (SPM) va retirar els menors als progenitors i declarar una situació de risc social. Després d'un temps, el SPM va atorgar la guarda i custòdia només al pare i la mare té un règim de visites. El nin està matriculat a sisè i la nina a segon. Són de nova matrícula al centre i s'han adaptat molt bé. En l'actualitat, no es detecten situacions de risc social, però convè fer un seguiment per atendre les necessitats educatives que es puguin detectar.

La intervenció del PTSC és fa a les comissions escolars, amb la coordinació amb les tutores i l'equip directiu i amb el pare per donar orientacions parentals per la criança i educació dels fills.

4. Un alumne que conviu amb la mare, dos germans més i el padrí patern. Els progenitors estan separats i la mare exerceix la guarda i custòdia dels menors. El menor està matriculat a cinquè i presenta ocasionalment faltes d'assistència sense justificar, manca de llibres de text i material escolar i els horabaixes es dedica puntualment a intimidar a altre alumnat del centre. La mare té problemes de salut psíquica i mental, però segueix el tractament farmacològic. Hi ha fets de violència filio-marental del germà major cap a la mare. La intervenció del PTSC consisteix en la coordinació amb la tutora, l'equip de suport i amb la família (dues entrevistes familiars amb la mare i tutora i dues visites a domicili).

Es considera convenient que aquest alumne tingui un lloc a les estadístiques educatives de NESE per CP/HE per donar una resposta a les necessitats educatives que presenta, però no té desfasament curricular de dos o més cursos.

Com a trets generals, per donar una resposta a les necessitats educatives que presenta l'alumnat dels casos anteriors caldria que l'administració educativa inclogués en les tipologies d'alumnat amb NESE aquestes situacions perquè aquest alumnat NO presenta desfasament curricular de dos o més cursos, però SÍ presenta indicadors de vulnerabilitat social.

A les entrevistes familiars realitzades s'ha utilitzat un document d'elaboració pròpia (veure l'annex 2).

4.4. Anàlisi dels instruments de detecció de situacions de risc social de l'EOEP Palma 1.

Els PTSC de l'EOEP Palma 1 i d'altres EOEP utilitzen instruments de detecció de

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

situacions de risc social que s'exposen a continuació:

A. Els qüestionaris de detecció del risc social (DRS) per a centres educatius editats pel Defensor del Menor de la Comunitat de Madrid. (Veure l'annex 3).

Aquests qüestionaris s'han publicat gràcies a les publicacions de Maria José Díaz Aguado, Catedràtica d'Universitat en Psicologia de l'Educació, i l'Equip 10 de la Comunitat de Madrid (CdM) que es un EOEP amb la funció de desenvolupar l'orientació educativa i psicopedagògica dins el sector d'intervenció assignat.

El DRS és un qüestionari de quaranta-sis preguntes distribuïdes entre quatre i cinc factors per obtenir una puntuació per a cada un d'ells i una puntuació total que permet sistematitzar les observacions i les informacions amb les quals compten els tutors i detectar ràpidament infants en situació de risc social.

Els factors que analitza i puntua són la negligència, els problemes d'externalització, els problemes emocionals i d'internalització, els indicis d'abús i maltractament i les pautes inadequades de criança-educació per a infants de tres a sis anys.

El DRS abarca des dels zero fins als setze anys i té puntuació de tall sobre el percentil setanta-cinc.

L'EOEP utilitza aquest instrument perquè a les Illes Balears no existeix cap instrument de detecció del risc social.

B. El full de detecció i comunicació de situacions de risc social als centres educatius d'educació infantil, primària i secundària dirigit al responsable o cap de sector dels Serveis Socials Comunitaris municipals. (Veure l'annex 4).

Aquest full està recollit a les Instruccions per a la prevenció i intervenció en l'absentisme escolar per al curs 2012-2013 i s'utilitza quan el centre educatiu i/o el servei d'orientació consideren necessària la col·laboració dels Serveis Socials Comunitaris per als casos d'absentisme escolar.

C. El full de notificació de risc i maltractament infantil (MI) des de l'àmbit educatiu. (Veure l'annex 5).

Aquest document es va posar en marxa el curs escolar 2010-2011 i s'utilitza per notificar situacions de risc social de d'alumnat a l'administració pública amb competències en matèria de protecció de menors. Està organitzat en els apartats de maltractament físic, la negligència, el maltractament emocional i l'abús sexual i aprecia el MI segons l'anàlisi: sospita, maltractament; la intensitat: lleu, moderat, greu; la freqüència: ocasional, freqüent.

Els PTSC de l'EOEP col·laboram amb els centres en emplenar aquest full quan es detecta, continua i/o s'agreuja una situació de risc social. Hi ha unes instruccions per a l'ús d'aquest full que ajuden la comprensió i a l'hora de formalitzar-ho.

Actualment, no existeix un document per detectar i notificar situacions de vulnerabilitat social en l'alumnat

Els instruments anteriors s'utilitzen per detectar, derivar i notificar situacions de risc social de d'alumnat, però per a la detecció de situacions de vulnerabilitat social en l'alumnat no existeixen instruments fiables i validats i es considera necessari que els membres de la comunitat educativa tinguin a l'abast aquestes eines.

5. PROPOSTES QUE ES PRESENTEN

Tenint en compte l'anàlisi dels apartats anteriors es fan aquestes quatre propostes en relació amb la normativa per introduir les dades de l'alumnat amb NESE per CP i HE, els

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

informes individuals per l'alumnat amb NESE per DEA, CP/HE i IT, els criteris i instruments diagnòstics per detectar situacions de vulnerabilitat i risc social de l'alumnat.

L'exposició de les propostes van d'allò més general (les propostes normatives) a allò més específic (els criteris i instruments de detecció).

A mode de resum, aquests són els aspectes més significatius de les propostes:

- a) Les propostes es dirigeixen a la normativa actual i als criteris de diagnòstic perquè és on es detecten les majors contradiccions, embulls i mancances de procediments perquè els membres de la comunitat educativa identifiquin les NESE de l'alumnat per CP i HE.
- b) El criteri de desfasament curricular de dos o més cursos per determinar l'alumnat amb CP i HE es lleva de la proposta normativa perquè exclouen alumnat.
- c) Els apartats de Condicions Personals i Història Escolar es separen en dos subapartats perquè les situacions socials i la trajectòria escolar de l'alumne són aspectes prou diferenciats.
- d) Els criteris i instruments diagnòstics existents a l'àmbit sociosanitari i dels serveis socials es poden utilitzar dins l'educatiu, mitjançant adaptacions dels instruments anteriors. Cal aprofitar els coneixements d'aquests àmbits i disciplines que al llarg del temps han demostrat la seva validesa.
- e) Les possibilitats i probabilitats de que aquestes propostes siguin assumides per l'administració es basen en que no es fa necessària una inversió econòmica, sinó una adequació de la normativa existent i una reorganització del procediment de detecció de l'alumnat amb NESE per CP i HE perquè són col·lectius que històricament queden més desatesos i passen més desapercbutos.

Les propostes que es presenten són aquestes quatre:

1. Proposta de modificació de les Instruccions per a la introducció al gestib de dades de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu.

Aquestes propostes a les Instruccions signades pel director general d'Ordenació, Innovació i Formació Professional, el sis de setembre de 2012 es podrien aplicar total o parcialment pel curs 2013-2014. I perquè deriven de dos decrets autonòmics també caldria modificar allà on diu que l'alumnat amb NESE per CP i HE ha de tenir un desfasament curricular de dos o més cursos.

També cal considerar que les aplicacions informàtiques de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats han de recollir aquests canvis per tal d'evitar que la normativa digui una cosa i l'aplicació informàtica una altra, és a dir, cal unificar les definicions normatives i informàtiques perquè ambdues estan implicades en aquest procediment.

1. Allà on diu:

”d) Alumnat amb un desfasament curricular de dos o més cursos per condicions personals greus de salut, o derivades dels factors socials, econòmics, culturals, geogràfics i ètnics següents (CP/HE)”.

Es proposa aquesta redacció:

d) Alumnat amb NESE associades a condicions personals, familiars, socials, de salut greus (CP), o alumnat amb NESE associades a factors socials, econòmics, culturals, geogràfics i ètnics (HE) en els casos següents.

d.1) Alumnat amb NESE associades a condicions personals, familiars, socials, de salut greus (CP) en les situacions següents.

2. Allà on diu:

“- Quan presenten necessitats de suport per pertànyer a minories ètniques i culturals en desavantatge social.”

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

Es proposa aquesta redacció:

“- Col·lectius especialment vulnerables (CEV): quan presenten necessitats de suport per pertànyer a aquests col·lectius amb indicadors de situacions de vulnerabilitat, risc i/o exclusió social.”

3. Allà on diu:

“- Quan presentin un perfil d'exclusió social amb risc d'abandonament del sistema educatiu, absentisme i/o té expedient obert o en tràmits dels Serveis Socials o a altres organismes.”

Es proposa aquesta redacció:

“- Perfil d'exclusió social (PES): amb indicadors d'abandonament del sistema educatiu i/o té expedient obert o en tràmits dels Serveis Socials o a altres organismes.”

4. Es proposa incloure una nova situació:

“- Servei de Protecció del Menor (SPM): amb diligències obertes i/o declaració de risc social en el SPM”.

5. Allà on diu:

“- Quan estan en declaració de desemparament (tutela administrativa).”

Es proposa aquesta redacció:

“- Declaració de desemparament (tutela administrativa) (DDTA).

6. Allà on diu:

“- Quan pertanyin a famílies desplaçades per motius laborals procedents d'altres comunitats autònomes amb escolarització irregular, amb una problemàtica social o econòmica associada.”

Es proposa que sigui eliminat i inclòs al subapartat d.2 (HE).

7. Allà on diu:

“- Quan a l'etapa d'educació infantil disposin d'un informe dels serveis socials de la zona o del treballador social de l'EAP o EOEP justificant les necessitats derivades de les condicions esmentades.”

Es proposa que sigui eliminat perquè està recollit a la resta d'apartats.

8. Allà on diu:

“- Quan l'alumnat d'incorporació tardana, conclòs el termini en el qual ha rebut suport lingüístic de caire intensiu i encara presenta un desfasament curricular i una problemàtica social o cultural associada.”

Es proposa aquesta redacció:

“- Suport Lingüístic i pertany a un CEV (SL+CEV): alumnat que conclòs el termini en el qual ha rebut suport lingüístic de caire intensiu, per pertànyer a la tipologia IT, i que encara presenta un desfasament curricular i pertany a un col·lectiu especialment vulnerable”.

9. Allà on diu:

“-Quan l'alumnat pateix malalties cròniques que comporten necessitats d'atenció educativa personalitzada durant el procés d'aprenentatge. (L'escola hauria de tenir en compte la pèrdua temporal d'escolaritat de l'alumnat amb una malaltia crònica, que pot arribar a ser constant i repetida).

Es proposa aquesta redacció:

“-Malalties cròniques (MC): comporten necessitats d'atenció educativa personalitzada

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

durant el procés d'aprenentatge. El centre educatiu hauria de tenir en compte la pèrdua temporal d'escolarització de l'alumnat amb una MC, que pot arribar a ser constant i repetida.”

10. Allà on diu:

“- Quan els infants i joves hospitalitzats reben assistència educativa a l'Aula Hospitalària a Son Espases, així com tots aquells que es troben en una situació de convalescència perllongada o intermitent en el domicili particular i/o reben suport educatiu del Servei d'Atenció Educativa Domiciliària (SAED).”

Es proposa aquesta redacció:

“- Atenció Educativa Domiciliària (AED): aquells que es troben en una situació de convalescència perllongada o intermitent en el domicili particular i/o reben suport educatiu del Servei d'Atenció Educativa Domiciliària (SAED).”

“- Atenció Educativa Hospitalària (AEH): aquells que reben atenció educativa a l'Aula Hospitalària de l'HUSE.”

11. Es proposa la inclusió d'un subapartat, d.2)

d.2) Alumnat amb NESE associades a factors socials, econòmics, culturals, geogràfics i ètnics (HE) en els casos següents”.

- Absentisme escolar (AE): de tipus intermitent, intens, crònic, desescolaritzat.
- Irregularitat en l'escolarització (IE).
- Fills de famílies temporeres (FFT).
- Suport Lingüístic (SL): alumnat que conclòs el termini en el qual ha rebut suport lingüístic de caire intensiu, per pertànyer a la tipologia IT, i que encara presenta un desfasament curricular.

12. Respecte al subapartat e) **Alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu associades a la seva incorporació tardana al sistema educatiu espanyol (IT)**,

Allà on diu:

“Quan l'alumne està escolaritzat a educació infantil 5 anys...”.

Es proposa aquesta redacció:

“Quan l'alumne està escolaritzat a educació infantil sisè...”.

Com he dit abans, si hi ha canvis en les Instruccions per a la introducció al GESTIB de dades de l'alumnat amb NESE, també s'han de reflectir en la nomenclatura que utilitza el Gestib 2.0 respecte de les pestanyes d'alumnat i de categories NESE, per tal d'incloure les noves categories i eliminar les anteriors.

2. Proposta de modificació de les Orientacions per emplenar l'informe individual per a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu associades a DEA, IT o CP/HE i la introducció de l'alumnat NESE al gestib.

Aquestes Orientacions signades per la cap de servei del Servei d'Atenció a la Diversitat (SAD), amb data vint de setembre de 2012, tenen rang de normativa inferior a les Instruccions. És aquí on la figura del PTSC-TS actuarà en igualtat de competències amb l'OE i es poden optimitzar els recursos humans dels EOEP i dels centres educatius. Al maig de 2013 aquest servei es diu Servei de Suport Educatiu.

1. Allà on diu:

“6 La introducció de dades al GESTIB de l'alumnat amb NESE per NEE, DEA i AC serà competència de l'Orientador educatiu. L'alumnat NESE per IT o CP/HE serà responsabilitat del centre sempre prèvia informació de l'equip de suport o Departament d'Orientació.”

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

Es proposa aquesta redacció:

“6 La introducció de dades al GESTIB de l'alumnat amb NESE per NEE, DEA i AC serà competència de l'Orientador educatiu i de l'alumnat amb NESE per IT i CP/HE serà competència del PTSC.

3. Proposta de modificació de l'informe individual de l'alumnat amb NESE associades a DEA, IT o CP/HE per al curs 2012-2013.

Aquest és el document que justifica de forma documental si un alumne té nese o no i és aquí on s'han d'incloure les activitats relacionades amb les funcions de treball social dels PTSC perquè aporten una comprensió i actuació més global de la situació de l'alumne.

1. Allà on diu:

“Apartat 5 Síntesi de valoració: especifiqueu les dificultats i necessitats que presenta l'alumne.”

Es proposa anotar els ítems del punt d) de les Instruccions per a la introducció al GESTIB de dades de l'alumnat amb NESE.

2. Allà on diu:

“Apartat 6 Mesures de suport que rep l'alumne”.

Es proposa aquesta redacció:

“Mesures de suport que rep l'alumne dins i fora del centre”.

Es proposa anotar les actuacions del centre, l'EOEP, la família i els serveis externs.

3. Allà on diu:

“Apartat 8 Revisió de les mesures adoptades.”

Es proposa anotar les mesures d'intervenció acordades pel personal del centre i els professionals de l'EOEP i d'altres serveis externs sempre sota la coordinació del tutor.

4. Proposta de creació de criteris i instruments diagnòstics per considerar un “alumnat amb NESE associades a condicions personals, familiars, socials, de salut greus (CP), o alumnat amb NESE associades a factors socials, econòmics, culturals, geogràfics i ètnics (HE) en els casos següents”.

Es considerarà un alumne amb NESE per CP per pertànyer a un CEV amb indicadors de situacions de vulnerabilitat, risc i/ exclusió social, o bé, que tinguin PES amb indicadors d'abandonament dels sistema educatiu, o bé, amb HE per AE, en els següents **supòsits**:

1. Quan hi hagi un expedient obert o en tràmit als Serveis Socials Comunitaris (SSC), Atenció Primària Càritas, a la Direcció General de Família del Govern de les Illes Balears, a la Unitat de Valoració d'Abús Sexual Infantil (UVASI), a la Unitat Terapèutica d'Abús Sexual Infantil (UTASI), a la Unitat Comunitària de Salut Mental Infantil i Adolescència (UCSMIA), a la Unitat Terapèutica Educativa i de Suport (UTES) i a altres organismes amb funcions anàlogues als serveis anteriors. En els casos d'organismes de titularitat privada es podran fer altres coordinacions per tal de demostrar les situacions anteriors.

Aclariment: en els casos dels SSC o Càrites han de presentar situacions de necessitat d'atenció prioritària (Llei Serveis Socials) o ítems del annex 2 (diagnòstics) del programa NOU, document de la Regidoria de Serveis Socials de l'Ajuntament de Palma.

2. Quan hi hagi un protocol iniciat, segons les Instruccions d'absentisme escolar de la

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats, amb el full de detecció i comunicació de situacions d'absentisme als centres educatius (infantil, primària, secundària).

3. Quan hi hagi un protocol iniciat, segons les Instruccions d'absentisme escolar de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats, amb el full derivació i sol·licitud de col·laboració dels centres educatius als serveis socials comunitaris en cas d'absentisme escolar.

Cal recordar que l'Ajuntament de Palma té el Full de detecció i comunicació de situacions de risc social als centres educatius (infantil, primària, secundària). Sol·licitud de col·laboració. L'Ajuntament de Calvià té un altre full.

4. Quan hi hagi diligències al Servei de Protecció del Menor (SPM). La documentació justificativa haurà d'indicar aquestes situacions.

5. Quan s'hagi derivat al Policia Tutor per recerca d'alumnat no localitzable i/o a Fiscalia de Menors.

A banda, per a la detecció i el diagnòstic de situacions de vulnerabilitat social es proposen i comenten aquests **instruments de detecció i de diagnòstic**:

1. Per detectar si un alumne presenta CP per pertànyer a un CEV seran els supòsits del Reial Decret-Llei que estan expressats a la pàgina 6.

2. Per detectar si un alumne presenta indicadors de vulnerabilitat, risc i/o exclusió social seran aquests instruments de detecció i de diagnòstic:

1. El document d'entrevista familiar del PTSC per detectar situacions de vulnerabilitat social en l'alumnat. (Veure l'annex 2).

2. La documentació que consta a l'expedient escolar de l'alumne pel que fa les sol·licituds de beques i que està a la secretaria del centre i la documentació que està al Gestib (principalment, l'expedient acadèmic de l'alumne amb apartats i informació sobre la família, els centres en els quals l'alumne ha estat escolaritzat, els resultats de les àrees per cicles, algunes mesures d'atenció a la diversitat, principalment).

3. La documentació familiar que demani el PTSC relacionats amb els ingressos i despeses familiars, nivell d'instrucció dels pares, situació laboral, altres.

Quan l'administració convoca beques, els pares presenten nombrosa documentació perquè sigui baremada amb uns criteris que cada convocatòria estableix. Aquesta és una informació significativa per conèixer la situació sociofamiliar de les famílies que ho sol·liciten.

L'administració convoca les beques per alumnat amb NESE, les beques de transport escolar, les beques de menjador escolar i les beques de llibres de text i material didàctic.

4. Els qüestionaris de detecció del risc social (DRS) per a centres educatius editats pel Defensor del Menor de la Comunitat de Madrid. (Veure l'annex 3).

5. Els annexos un, dos i tres del Programa NOU de la Regidoria delegada de Serveis Socials de l'Ajuntament de Palma. (Veure l'annex 6).

6. Els factors socials complementaris familiar, econòmic, laboral, cultural i entorn publicats en el Reial Decret 1971/1999.

Es considerarà que un alumne amb NESE per CP en els casos de MC, AED i AEH en els següents supòsits:

1. Cal seguir els protocols establerts per la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats. El

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

document justificatiu és l'informe de salut del metge/essa del Servei de Salut o els models que utilitza la Conselleria.

2. Quan hi hagi el Full de sol·licitud del SAED i la documentació justificativa que l'alumne rep suport a l'Aula Hospitalària de l'HUSE.

6. CONCLUSIONS DE L'ESTUDI

L'anàlisi i la valoració de les fonts documentals (normativa, bibliografia i instruments) i dels casos concrets, permet arribar a les següents conclusions:

1. La conceptualització de la vulnerabilitat social i el risc social són diferents i necessiten de criteris i instruments de detecció diferenciats, tot i que comparteixen continguts anàlegs com els factors personals, familiars, educatius, socials, de salut, econòmics i culturals, principalment i de tècniques de detecció d'indicadors de vulnerabilitat i risc social com l'entrevista familiar, l'anàlisi de casos i l'anàlisi documental. En aquest sentit, les guies analitzades tenen instruments per detectar situacions de risc social de l'alumnat, però la detecció de situacions de vulnerabilitat necessita d'uns altres instruments que actualment existeixen parcialment.

2. La bibliografia analitzada que parla d'infància en situació de risc d'exclusió social a l'àmbit educatiu no parla específicament de l'alumnat amb NESE, sinó d'alumnat en general, que presenta NEE o necessitats educatives. Díaz-Aguado (1996, 2001) aporta instruments de DRS per ser utilitzat pels docents, amb alguns indicadors de situacions de vulnerabilitat social, però no és l'objectiu específic de l'autora com el d'aquest estudi.

3. Quasi la totalitat del *corpus* teòric sobre vulnerabilitat educativa trobat a Internet fa referència a experiències Llatinoamericanes. Aquest fet, ens du a pensar que a Espanya no s'ha treballat la intervenció en situacions de vulnerabilitat social i sí s'ha treballat des dels àmbits científics, com la Sociologia. Els països que tenen condicions socioeconòmiques desfavorides també generen mecanismes de resposta educativa.

4. La definició i les tipologies de l'alumnat amb NESE és un concepte que va incloure la Llei Orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de la Qualitat Educativa (LOCE), es va mantenir amb la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació (LOE) i, segons l'avantprojecte de la Llei Orgànica de Millora de la Qualitat Educativa (LOMQE), no modifica els articles 71 fins 83, relacionats amb l'alumnat amb NESE i la compensació educativa. Això fa que es segueixi sense definir els procediments de detecció de l'alumnat amb NESE per CP/HE.

5. A les Illes Balears, la normativa actual sobre alumnat amb NESE per CP/HE necessita una millor definició i una actualització que inclogui les situacions de vulnerabilitat i risc social que defineixen altres normatives estatals i autonòmiques. Això fa que alguns dels criteris que els centres utilitzen per determinar l'alumnat amb NESE per CP/HE no estiguin totalment unificats ni consensuats i justifica la necessitat d'actualització.

6. Quasi la totalitat de les normatives autonòmiques sobre alumnat amb NESE per CP/HE conceptualitzen parcialment les definicions del desavantatge educatiu, social, socioeducatiu, cultural, econòmic i geogràfic; les dificultats d'inserció educativa; la problemàtica sociofamiliar. Caldria que l'administració educativa definís aquestes situacions, com es fan amb les altres tipologies d'alumnat amb NESE per NEE, AC i DEA. Els professionals de

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

l'àmbit dels serveis socials i els treballadors socials del Centre Base per valoració del grau de discapacitat utilitzen instruments que es podrien adaptar a l'àmbit educatiu.

7. A les Illes Balears, el criteri de desfasament curricular de dos o més cursos per a l'alumnat amb NESE per CP/HE provoca que un nombre significatiu d'alumnat deixi de rebre els suports especialitzats a les necessitats educatives que presenta i fa que aquest alumnat s'inclogui en altres tipologies com les DEA. És a dir, les dificultats d'aprenentatge tenen com a principals causes els problemes cognitius, l'abandonament, la privació emocional (Buchanan y Oliver, 1977; Rogeness et al., 1986) i un entorn sociofamiliar desfavorable.

8. Segons el Decret 67/2008 d'Ordenació Educativa, l'alumnat té dret a rebre una educació personalitzada, permanent i amb igualtats d'oportunitats que desenvolupi totes les seves competències i, el criteri curricular contempla l'aspecte cognitiu i si a l'educació ens centram només en això, destinam l'alumnat al fracàs escolar. Els membres de la comunitat educativa i en particular els docents, no només instruïm l'alumnat, sinó que col·laboram per fomentar el conjunt de les seves capacitats, perquè partim d'una perspectiva holística. La detecció de dificultats és un punt de partida en tot aquest procés. En aquest sentit, cal recordar que el RD 299/1996 que regulava les accions dirigides a l'alumnat de compensació educativa, no contemplava que l'alumnat hagués de tenir un desfasament de dos o més cursos.

9. El criteri de desfasament curricular hauria de considerar-se com un indicador de dificultats educatives i no com un criteri de tall per determinar les NESE de l'alumnat perquè no permet la detecció i intervenció amb molt d'alumnat que ho podria necessitar i que viu situacions desfavorables i que tal vegada compensen amb actituds i comportaments propis de la resiliència. Aquest alumnat passa "desapercebut", però no vol dir que no hagi viscut o visqui situacions de vulnerabilitat i/o risc social en l'entorn de l'alumne.

10. Està demostrat que intervenir de manera primerenca ajuda en la prevenció de situacions de desavantatge social, econòmic i cultural de l'alumnat i el seu entorn. A més, incideix a curt, mig i llarg termini en el benestar psicosocial de l'alumne i en els processos d'aprenentatge i ensenyament. Aquesta afirmació coincideix amb les recomenacions del Consell d'Europa "[...] els efectes a llarg termini d'un ambient familiar hostil són, la majoria de vegades, desastrosos pel creixement, la capacitat d'aprenentatge i expansió del nin, així com per al seu comportament futur como pare, i resulten, per tant, costosos per a tota la societat." (Recomendació N° R. (79) 17, de 13-9-79, del Comitè de Ministres als Estats Membres en relació a la protecció del nins contra els maltractaments). De tota manera, convé recordar que les situacions de vulnerabilitat i risc social no provoquen de manera automàtica el problema, sinó que augmenten la probabilitat.

11. L'aparició i treball del moviment associatiu de persones amb discapacitats i les seves famílies, altes capacitats, dificultats d'aprenentatge i col·lectius de persones immigrades incideix en la resposta que els serveis de l'administració donen als ciutadans. La no existència de moviment associatiu de persones en situació de desavantatge social incideix en la manca de criteris i instruments definits de detecció de situacions de vulnerabilitat i risc social per part de l'administració educativa en el sentit de què no hi ha una reivindicació al respecte per part de la societat civil. Aquest fet acompanya una manca de "presa de consciència" de les diferents administracions.

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

7. LLISTA DE REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Defensor del Menor de la Comunidad de Madrid. 2010. *Cuestionarios de detección del riesgo social para centros educativos. Guía para su utilización e interpretación*. Obra Social Caja Madrid. Madrid.

Díaz-Aguado Jalón, María José; Martínez Arias, R.. 1996. *Infancia en situación de riesgo social. Un instrumento para su detección a través de la escuela*. Direcció General d' Educació. Comunitat de Madrid. Madrid.

Direcció General de Menors. 2002. *Maltractament Infantil. Guia per a mestres*. Govern de les Illes Balears. Conselleria de Benestar Social. Illes Balears.

Vélaz de Medrano Ureta, Consuelo. 2002. *Intervención educativa y orientadora para la inclusión social de menores en riesgo. Factores sociales y socioculturales*. UNED. Madrid.

<http://blogoepalma1.blogspot.com.es/> [darrera consulta: 12/05/2013].

[http://dgoifp.caib.es/Formació i Aprenentatge / Servei de Suport Educatiu/ Alumnat amb NESE](http://dgoifp.caib.es/Formació_i_Aprenentatge/Servei_de_Suport_Educatiu/Alumnat_amb_NESE) [darrera consulta: 12/05/2013].

[http://die.caib.es/Normativa/Normativa d'Educació/Orientació i tutoria/ Equips d'Orientació Educativa i Psicopedagògica](http://die.caib.es/Normativa/Normativa_d'Educació/Orientació_i_tutoria/Equips_d'Orientació_Educativa_i_Psicopedagògica) [darrera consulta: 12/05/2013].

[http://weib.caib.es/Centres/Serveis Educatius/Xarxa EOEP/](http://weib.caib.es/Centres/Serveis_Educatius/Xarxa_EOEP/) [darrera consulta: 12/05/2013].

<http://www.educacion.gob.es/creade> [darrera consulta: 12/05/2013].

8. ANNEXOS

Annex 1. Descripció de la normativa revisada.

El nivell de concreció va d'allò més general, una Llei orgànica, a allò més específic, l'informe individual d'alumnat amb NESE per DEA, CP/HE i IT.

L'avantprojecte de la Llei Orgànica de Millora de la Qualitat Educativa (LOMQE) no modifica els articles de la LOE referents a l'alumnat amb NESE.

1. La **Llei Orgànica** 2/2006, de 3 de maig, d'educació (LOE), l'article 71 regula les cinc tipologies d'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) que requereixen una atenció educativa diferent a l'ordinària perquè presenten necessitats educatives especials (NEE), per dificultats específiques d'aprenentatge (DEA), per les seves altes capacitats (AC) intel·lectuals, perquè s'han incorporat tard (IT) al sistema educatiu, o per condicions personals (CP) o d'història escolar (HE).

2. La **Ordre** de 25 de juliol de 2008, per la qual es regula l'**atenció a la diversitat** de l'alumnat que cursa l'educació bàsica en els centres docents d'**Andalusia**. L'article dotze parla de l'alumnat amb necessitats de compensació educativa, i no cal que tingui desfasament curricular de dos cursos. Hi ha normativa sobre compensació educativa que defineix els supòsits d'aquest alumnat.

3. El **Decret** 357/2009, de 30 d'octubre, pel qual s'estableix i regula la resposta educativa a la **diversitat** de l'alumnat en la Comunitat Autònoma de la Regió de **Múrcia**. L'article vint tracta de la compensació de les desigualtats en l'educació i no cal que tingui desfasament curricular de dos cursos.

4. L'**Ordre** de 4 de juliol de 2001, de la Conselleria de Cultura i Educació de Generalitat **Valenciana** per la qual es regula l'atenció a l'alumnat amb necessitats de **compensació educativa**. L'article segon especifica aquestes necessitats i no cal que tingui aquest desfasament curricular de dos cursos.

5. La **Resolució** de 21 de juliol de 2006, de la Viceconselleria d'Educació, per la qual es dicten instruccions per a l'organització de les actuacions de **compensació educativa** en

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

l'àmbit de l'ensenyament bàsic en els centres docents sostinguts amb fons públics de la Comunitat de **Madrid**, a la disposició tercera diu que l'alumnat s'ha de trobar en situació de desavantatge socioeducativa i presentar desfasament escolar significatiu, amb dos o més cursos de diferència entre el nivell de competència curricular i el curs en què està escolaritzat.

6. El **Decret** 138/2002, pel qual s'ordena la resposta educativa a la **diversitat** de l'alumnat de la Comunitat Autònoma de **Castella La-Manxa**. L'article dos defineix les causes de les nese i parla de les situacions desfavorides de tipus econòmic, cultural, ètnic, lingüístic o de salut.

7. El **Pla** Marc d'Atenció a la **Diversitat a Extremadura** 2011.

8. El **Decret** 104/2010 pel qual es regula l'atenció a la **diversitat** de l'alumnat en l'àmbit de l'ensenyament no universitari de **Canàries**. L'article quatre defineix les condicions personals o d'història escolar de l'alumnat.

9. La **Resolució** de 7 de setembre de 2012, de la Direcció General de Política Educativa i Educació Permanent d'**Aragó**, per la qual es dicten instruccions que concreten aspectes relatius a l'**acció orientadora** en els centres que imparteixen les etapes d'educació infantil, educació primària, educació secundària i educació permanent d'adults. L'article segon parla de l'alumnat amb condicions personals sense dir res del desfasament curricular de dos o més cursos.

10. La **Resolució** de 17 de maig de 2010; per la qual s'organitza l'atenció educativa a l'alumnat amb integració tardana al sistema educatiu i l'alumnat en situació de **desavantatge socioeducatiu** escolaritzat al segon cicle d'educació infantil, educació primària i ESO a **Castella i Lleó**. L'article cinc parla del desfasament curricular significatiu de dos o més cursos al manco en les àrees o matèries instrumentals bàsiques.

11. L'**Ordre** Foral 93/2008 del Coneller d'Educació per la qual es regula l'atenció a la **diversitat** en els centres educatius d'Educació Infantil i Primària i ESO a la Comunitat Foral de **Navarra**. L'article 23 parla de les condicions personals però no posa el tall de dos cursos.

12. El **Pla** Estratègic d'atenció a la **diversitat** en el marc d'una escola inclusiva 2012-2016 del **Govern Basc** que parla de l'alumnat per condicions personals o d'història escolar i de situacions de desigualtat social.

13. Les **Instruccions** de la Direcció General d'Ordenació e Innovació Educativa que regulen les actuacions de compensació de desigualtats derivades de circumstàncies socioeducatives en centres públics i privats concertats de la Comunitat Autònoma de **Cantàbria** per al curs 2011-2012. El punt defineix els destinataris de les actuacions de compensació de desigualtats i inclou presentar un desfasament curricular de dos o més cursos. El **Decret** 98/2005 d'ordenació de l'atenció a la **diversitat** en els ensenyaments escolars i l'educació preescolar.

14. L'**Ordre** EDU/849/2010 per la qual es regula l'ordenació de l'educació de l'alumnat amb necessitat de suport educatiu i es regulen els serveis d'orientació educativa en l'àmbit de la gestió del Ministeri d'Educació, a les ciutats de **Ceuta i Melilla**. L'article 35 diu que l'alumnat en situació de desavantatge educatiu ha de presentar un desfasament curricular significatiu de més de dos anys acadèmics.

15. El **Decret** 56/2007 pel qual es regula l'ordenació i estableix el currículum de l'educació primària en el Principat d'**Astúries**. L'article deset, punt quatre, parla de l'alumnat amb desavantatges de tipus familiar o social, però no determina el desfasament curricular.

16. El **Decret** 229/2011 pel qual es regula l'atenció a la **diversitat** de l'alumnat dels centres docents de la Comunitat Autònoma de **Galícia**. L'article 32 defineix el concepte d'alumnat amb NESE i les condicions personals no tenen desfasament curricular.

17. El **Reial Decret** 299/1996, de 28 de febrer, d'ordenació de les accions dirigides a la **compensació de desigualtats en educació**. El **Reial Decret** 1635/2009, de 30 d'octubre, pel qual se regula l'**admissió de l'alumnat** en centres públics i privats concertats, els requisits que han de complir els centres que imparteixin el primer cicle d'educació infantil i l'**atenció a l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu** en l'àmbit de gestió del Ministeri

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

d'Educació, deroga el Reial Decret 299/1996.

18. El **Decret** 39/2011, de 29 d'abril, pel qual es regula l'atenció a la **diversitat** i l'orientació educativa als centres educatius no universitaris sostinguts amb fons públics a les **Illes Balears**. L'article dinou especifica les NEE, DEA i CP/HE i l'article 20 diu que la detecció de possibles necessitats educatives correspon als equips docents, sota la coordinació del tutor del grup.

19. El **Decret** 67/2008, de 6 de juny, pel qual s'estableix l'**ordenació general** dels ensenyaments de l'educació infantil, l'educació primària i l'educació secundària obligatòria a les **Illes Balears**. L'article 13 defineix el que s'entén per alumnat amb NESE i que la Conselleria d'Educació i Cultura ha d'establir els procediments i recursos necessaris per identificar al més aviat possible, amb personal amb la qualificació adequada, les necessitats educatives específiques de l'alumnat.

20. El **Reial Decret** 1971/1999 de procediment per al reconeixement, declaració i qualificació del **grau de discapacitat**. La correcció d'errades del Butlletí Oficial de l'Estat (BOE) 62 de 13 març 2000 i publica un butlletí que dona informació sobre els factors socials complementaris -familiar, econòmic, laboral, cultural i entorn- del reconeixement del grau de discapacitat. Aporta un sistema de valoració de 0 a 15 punts dels factors anteriors.

21. El **Reial decret llei** 27/2012, de 15 de novembre, de mesures urgents per reforçar la protecció als deutors hipotecaris. L'article 1 especifica els *Col·lectius especialment vulnerables* i els **supòsits d'especial vulnerabilitat** com família nombrosa, unitat familiar de la que forma part un menor de tres anys, en la que algun dels membres tingui declarada discapacitat superior al 33%, dependència o malaltia que l'incapaciti acreditadament de forma permanent per a realitzar una activitat laboral, o unitat familiar monoparental amb dos fills a càrrec, entre d'altres supòsits.

22. La **Llei** 17/2006 integral d'atenció i dels drets dels **infants i l'adolescència de les Illes Balears**. Els articles 60-62 defineixen conceptes com: situacions de risc i desemparament i la valoració de la situació de risc.

23. La **Llei** 4/2009 de **Serveis Socials de les Illes Balears**. L'article 5 determina les situacions de necessitat d'atenció prioritària de les persones i inclou les discapacitats, les dificultats d'integració familiar, la vulnerabilitat, el risc o el desemparament, entre d'altres.

24. Les **Instruccions** per a l'**organització i funcionament dels centres** docents no universitaris, pel curs 2012-13, pel que fa a la documentació i l'informe de l'alumnat amb NESE associades a DEA, IT i CP/HE.

25. Les **Instruccions** del director general d'Ordenació, Innovació i Formació Professional pels **serveis d'orientació educativa** dels centres de segon cicle d'educació infantil i primària, pel curs 2012-13, signades pel director general el 5 de setembre de 2012 i que als apartats B i C parla que els PTSC tindran accés al GESTIB per a introduir, modificar i consultar les dades de l'alumnat NESE, d'acord amb les instruccions que rebim de la DGOIGP. Aquí diu algunes funcions del PTSC en la detecció i prevenció de qualsevol indicador de risc de situacions sociofamiliars desfavoridores.

El gestib és l'eina informàtica que utilitza la Conselleria d'Educació amb la gestió de centres, alumnat, famílies i professorat.

25. Les **Instruccions** de la Direcció General d'Ordenació, Innovació i Formació Professional, per les quals es regulen les actuacions dels centres d'educació infantil, primària i secundària obligatòria quant a la prevenció i intervenció en l'**absentisme escolar** com a situació de risc social, per al curs 2012-2013.

Aquestes Instruccions signades pel Director General d'Ordenació, Innovació i Formació Professional el 3 d'octubre de 2012, especifica les tipologies de l'absentisme i els diferents fulls-models de traspàs d'informació dels centres als diferents serveis (Orientació, Serveis Socials Comunitaris municipals, Policia Tutor i el Servei de Protecció del Menor).

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

26. Les **Instruccions** per a la **introducció al GESTIB de dades de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu**, de 6 de setembre 2012, signades pel director general d'Ordenació, Innovació i Formació Professional. El subapartat d) aborda l'alumnat amb CP/HE i tindrà amb un desfasament curricular de dos o més cursos per condicions personals greus de salut, o derivades dels factors socials, econòmics, culturals, geogràfics i ètnics següents (CP/HE).

27. Les **Orientacions per emplenar l'informe individual per a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu associades a DEA, IT o CP/HE i la introducció de l'alumnat NESE al GESTIB**, de 20 de setembre 2012, signades per la cap de servei del Servei d'Atenció a la Diversitat (SAD), actualment Servei de Suport Educatiu. El punt sis diu que La introducció de dades al GESTIB de l'alumnat amb NESE per NEE, DEA i AC serà competència de l'Orientador educatiu. L'alumnat NESE per IT o CP/HE serà responsabilitat del centre sempre prèvia informació de l'equip de suport o Departament d'Orientació.

28. L'**informe individual** de l'alumnat amb **NESE** associades a DEA, IT o CP/HE per al curs 2012-2013.

Aquest informe és el document oficial de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats que justifica de manera documentada l'existència d'alumnat amb NESE de les tipologies anteriors i s'ha d'incloure a l'expedient acadèmic de l'alumne.

El responsable d'emplenar l'informe és el tutor/a de l'alumne i l'han de signar tots els professionals que han intervingut amb ell com l'Orientador Educatiu (OE), el PTSC, els pares o representants legals de l'alumne amb el vist i plau del director/a del centre.

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

Annex 2. Document d'entrevista familiar del PTSC per detectar indicadors de situacions de vulnerabilitat social en l'alumnat de segon cicle d'educació infantil i primària.

A partir d'un document elaborat per l'EOEP Palma 1 per entrevistes familiars del PTSC-TS, s'ha completat amb nous apartats com els aspectes econòmics, culturals, educatius, laborals, d'habitatges, antecedents escolars, socials i de salut, entre d'altres, que informen d'una manera quantitativa i qualitativa sobre la situació sociofamiliar de l'alumnat perquè el PTSC pugui analitzar-la i valorar les fortaleses i febleses de l'entorn de l'alumnat i determinar situacions de vulnerabilitat social.

Per arribar a dissenyar el document d'entrevista familiar de detecció de situacions de vulnerabilitat social de l'alumnat, s'ha validat al llarg de tres mesos en quatre entrevistes familiars que han permès completar-ho i detectar aquests indicadors com la manca de normes i límits familiars, els canvis continus de residència i de centre educatiu, la manca d'ingressos estables i suficients, uns nivells educatius i de formació dels pares per davall dels mínims, entre d'altres.

Aquest anàlisi ha permès intervenir amb les famílies de manera que s'han donat als progenitors orientacions verbals i documentació sobre hàbits familiars i se'ls ha ofert el grup de famílies; en canvi, als menors s'han ofert activitats com l'aula d'estudi. El grup de famílies i l'aula d'estudi són activitats organitzades pel CMSS Litoral en col·laboració amb els centres educatius de la zona.

Al marge d'aquestes entrevistes familiars, la documentació que existeix a l'expedient escolar de l'alumne complementa aquest document d'entrevista familiar. Per exemple, a l'expedient acadèmic hi ha l'itinerari de centres educatius en els quals ha estat matriculat l'alumne, algunes dades familiars i els resultats acadèmics per cicles conjuntament amb les mesures de suport rebudes. Tota aquesta informació educativa completa l'entrevista familiar i serveix per avaluar de manera compartida amb la família la història escolar i la situació sociofamiliar de l'alumne.

A banda, s'ha utilitzat els annexes un, dos i tres extrets del programa NOU de la Regidoria delegada de Serveis Socials de l'Ajuntament de Palma per completar el document d'entrevista familiar.

Aquesta annexes surten de l'Àrea de Benestar Social, Immigració i Participació Ciutadana de la Regidoria delegada de Serveis Socials de l'Ajuntament de Palma.

Els serveis socials comunitaris municipals de l'Ajuntament de Palma utilitzen aquesta eina informàtica amb codis i indicadors que faciliten la intervenció dels treballadors socials municipals. El fet d'unificar la terminologia permet saber de què parlem. Dins l'annex de diagnòstics apareixen les dificultats econòmiques, d'habitatge, de convivència, d'integració social, d'inserció escolar, el risc per la integritat de les persones, les discapacitats, les malalties, habilitats personals i les necessitats educatives especials (NEE).

Aquests annexos s'han utilitzat per analitzar la situació sociofamiliar de l'alumne, detectar possibles situacions de vulnerabilitat i risc social i dissenyar un pla de treball amb els implicats. Si es pogués aprofundir en els tipus d'indicadors de demanda, diagnòstic i objectius del pla de treball, la intervenció del PTSC seria més efectiva que l'actual i no es descarta que en propers cursos aquest fet sigui un projecte d'intervenció.

ENTREVISTA FAMILIAR DEL PTSC (document privat i confidencial)

CONTEXTUALITZACIÓ

Data.....

A petició de: tutor/a, equip directiu, EOEP, OE, PTSC-TS, família, servei extern.....

Mitjà: agenda escolar, citació EOEP, acord verbal, telefonada, altres.....

Motiu: avaluació psicopedagògica, intervenció social, ambdòs, demanda EOEP, altres.....

Convocats: pare, mare, tutor/a, PTSC-TS, OE, altres.....

Assistents:

Lloc, hora inici i de fi:

MOTIU DE L'ENTREVISTA:.....

.....

.....

Quan començaren a notar el problema / motiu del full de demanda que rep l'EOEP.....

.....

Han acudit a algun especialista, servei o ha rebut/rep algun tractament/intervenció.....

Tipus d'informes que aporten.....

Què esperen de nosaltres? .....

.....

DADES DE L'ALUMNE/A:

Centre..... Curs..... Tutor/a.....

Nom..... Llinatges:.....

Data de naixement..... Lloc..... Arribada a Mallorca.....

Nom i llinatges pare..... DNI/NIE/Passaport.....

Nom i llinatges mare..... DNI/NIE/Passaport.....

Tel pare..... data naixement.....

Tel mare..... data naixement.....

GENOGRAMA

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

Pare

Lloc/país de naixement.....
Arribada Espanya...../ Mallorca.....
Nivell de formació adquirit.....
Situació laboral: amb o sense contracte,
atur (.....mesos), amb o sense targeta,
demanda atur.....
Professió.....
Horaris.....
Idioma-es.....

Mare

Lloc/país de naixement.....
Arribada Espanya...../ Mallorca.....
Nivell de formació adquirit.....
Situació laboral: amb o sense contracte,
atur (.....mesos), amb o sense targeta,
demanda atur.....
Professió.....
Horaris.....
Idioma-es.....

COMPOSICIÓ FAMILIAR

Situació legal de la parella: matrimoni, unió de dret, unió de fet, separació legal, divorci,
separació de fet, viuditat, altres.....
Hi ha conveni regulador/sentència ?.....Guarda i custòdia: mare, pare, compartida....
Hi ha ordre d'allunyament ? ..... De qui ?.....
Títol Família Nombrosa..... categoria general (dos amb GD, tres o quatre fills),
categoria especial (cinc o més fills).
Membres de la unitat de convivència

Família extensa

INGRESSOS ECONÒMICS

Ingressos pare: nòmina mensual..... amb economia submergida (dia, setmana,
mes).....atur (prestació, ajuda familiar, RMI, RAI).....altres.
Ingressos mare: nòmina mensual..... amb economia submergida (dia, setmana,
mes).....atur (prestació, ajuda familiar, RMI, RAI).....altres.
Prestacions familiars (PF): per fill a càrrec menors de devuit anys (PF-18anys), amb GD, PF
(acolliment temporal, permanent, preadoptiu), altres.....
Ajudes: beques alumnat NESE, transport, menjador, llibres i material escolar, Ajuntament,
Serveis Socials Comunitaris (bonus Pro Infància de "la Caixa", menjador, altres), ajuda SPM,
altres.....
Altres ingressos de la unitat familiar (PNCI, PNCJ, pensió alimentació, pensió contributiva
(incapacitat...../ jubilació), ajuda familiar, salaris, economia
submergida, venda ambulat, altres.....)

HABITATGE

Domicili real..... Barri/Nucli.....
Domicili empadronament..... Barri/Nucli.....
Propietat, Primera hipoteca....., Lloguer....., Compartit.....,
Usufructe.....Desnonament.....altres.....
Altres despeses: llum..... gas....., aigua....., comunitat.....,
Ibi....., Incineradora....., assegurança domicili.....,
altres.....
Accessibilitat del domicili: accessos....., entrada....., interior.....
Nombre d'ocupants.....
Nombre d'habitacions.....
Altres.....

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

ALTRES SITUACIONS

Pertany a un *col·lectiu especialment vulnerable*?.....Quin?.....
Indicadors de vulnerabilitat, risc i/o exclusió social.....
Absentisme escolar (esporàdic, intermitent, intens, crònic, desescolaritzat), puntualitat, retards (entrada, sortida), acompanyat, no acompanyat, altres.....
Tenen carnet de conduir..... Vehicle.....
Freqüència en els canvis de: centre educatiu....., domicili.....
Grau de discapacitat (GD)..... caducitat/revisió.....
Situacions de dependència (Grau I, II, III).....
Situacions familiars especials: pares a pressó, addiccions, morts, altres.....
Religió/ideologia de la família.....
Altres

RELACIÓ FAMÍLIA I ESCOLA

Assistència a la reunió de principi de curs..... o un altre mes..... recol·leixen el butlletí de notes..... els pares han demanat tutoria..... assisteixen..... justifiquen la no assistència..... altres.....
Els pares revisen: l'agenda escolar..... motxilla (arribada i sortida)..... tasques escolars.....
Altres aspectes

SALUT:

Té Tarjeta Sanitaria Individual (TSI)..... Beneficiari (pare/mare).....
UBS/CS/PAC del/la menor..... Pediatra.....
UBS/CS/PAC del pare..... MF.....
UBS/CS/PAC de la mare..... MF.....
Altres especialistes (ORL, Oftalmologia, Neuropediatria, Servei de Foniatria, UCSMIA, altres).

Antecedents

Malaltia/MC	Edat	Complicacions
.....	.....	.....
.....	.....	.....

Altres: convulsions / pèrdues de consciència / epilepsia / cefalees / vòmits / pèrdues d'audició / pèrdues de visió / traumatismes / hospitalitzacions / diabetes / polls / al·lèrgies / intoleràncies / intervencions quirúrgiques / vacunacions /.....

Tractaments Familiars (pare, mare, menor, altres)

Salut....., farmacològics..... despesa mensual.....
Rehabilitadors....., altres.....

Tractaments psicopedagògics, educatius, psicomotricitat, reforç / suport escolar, aula d'estudi, altres.....

SERVEIS SOCIALS COMUNITARIS

Família usuària dels serveis socials comunitaris

Demanda/es

Diagnòstic/s

Objectiu/s

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

SERVEIS EXTERNS QUE HAN INTERVENGUT O INTERVENEN

(Àmbit de salut, serveis socials, educatius, especialitzats, SPM, xarxa, altres)

ANTECEDENTS

D'ESCOLARITZACIÓ:

De zero a tres anys: Amb la família / Escoleta / Guarderia..... Edat
incorporació.....

De tres a sis anys: No escolaritzat / Escoleta / Centre..... Adaptació.....

Centre/s: Centre/s anterior/s.....

Cursos repetits.....

Dificultats (rendiment, relacions.....).....

Intervencions del centre.....

Antecedents d'escolarització del pare: centre/s, dificultats, altres.....

Antecedents d'escolarització de la mare: centre/s, dificultats, altres.....

FAMILIARS:

-Genètics o hereditaris, deficiències sensorials, trastorns (mentals, metabòlics,...), infeccions, addiccions, toxicomanies (addiccions, consum de substàncies il·legals,.....), altres.....

-Trastorns de salut actuals (mentals i/o emocionals).....

ALUMNAT:

Embaraç:

Planificat..... Desitjat.....

Desenvolupament.....

Problemes materns: anèmia, diabetes, infeccions, hemorràgies, intoxicacions, símptomes d'avortament, trastorns (renals, cardíacs...), traumatismes, vòmits.....

Part:

Prematur /A terme / hipermadur. Epidural / normal / fórceps / cessària / en domicili

Complicacions.....

Nadò:

Pes:..... Talla:..... APGAR.....

Problemes durant el primer mes de vida.....

DESENVOLUPAMENT EVOLUTIU

ALIMENTACIÓ:

MOTRICITAT:

LLENGUATGE I COMUNICACIÓ:

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

Juga sol / en grup..... Comparteix les joguines.....
Activitats caps de setmana?.....
Activitats vacances escolars?.....
El que MÉS li agrada fer.....
El que MENYS li agrada fer.....
Interessos, habilitats, competències.....
Intel·ligències múltiples (musical, corporal-cinestèsica, lingüística, lògico-matemàtica, espacial, interpersonal, intrapersonal, naturalista)
Resposta familiar i social.....

SOCIALITZACIÓ:

Interrelacions matrimonials i ambient familiar.....
Relació amb el pare.....
Relació amb la mare.....
Relació amb els germans.....
Relació amb els amics (petits, majors, ambdòs).....
Relació amb els professorat.....
Apreciació socioafectiva global.....

FACTORS DE PROTECCIÓ (respecte dels progenitors)

Donen suport emocional, seguretat i garanties de protecció; conscients de les dificultats; motivats pel canvi; accions de canvi; salut física; salut emocional; salut mental; ingressos econòmics elevats; entorn favorable; família extensa; suport social efectiu; coherència educativa; estil educatiu definit; hàbits familiars saludables; altres

FACTORS DE PROTECCIÓ (respecte del menor)

Habilitats i talents personals, CI elevat, indicadors de resiliència, vinculació afectiva amb els progenitors, història escolar positiva, altres

IMPRESSIÓ DE L'ENTREVISTA:

Dificultats expressades per la família

Possibles causes

Dificultats detectades pel PTSC-TS

Comentaris i actituds dels pares i del menor

Altres

ACORDS PRESOS:

1r

2n

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

3r

4t

5è

...

Fi de l'entrevista familiar

Annex 3. Els qüestionaris de detecció del risc social (DRS) per a centres educatius editats pel Defensor del Menor de la Comunitat de Madrid.

DRS 2 (3-6 anys)

DRS 2 (3-6 años)

En el siguiente cuestionario se encuentran una serie de afirmaciones que describen ciertos aspectos de los alumnos y de su entorno familiar, que pueden ser percibidos por el profesorado. Se puntúa cada afirmación con un número entre 0 y 6, teniendo en cuenta que el 0 indica que lo planteado en la pregunta no se corresponde en absoluto con lo observado en el niño o niña y la puntuación 6 debe otorgarse a las afirmaciones en las que existe un máximo acuerdo con lo observado. Los valores intermedios expresan grados de frecuencia o intensidad de las conductas o situaciones.

	Puntuación
1. Falta a la escuela por desinterés familiar	0 1 2 3 4 5 6
2. Agrede físicamente a otras personas	0 1 2 3 4 5 6
3. Se le ve triste	0 1 2 3 4 5 6
4. Se tira del pelo	0 1 2 3 4 5 6
5. Los padres son excesivamente severos con el niño/a	0 1 2 3 4 5 6
6. Va sucio/a	0 1 2 3 4 5 6
7. Amenaza a los demás	0 1 2 3 4 5 6
8. Juega, deambula solo/a	0 1 2 3 4 5 6
9. Se araña	0 1 2 3 4 5 6
10. Los padres amenazan niño/a	0 1 2 3 4 5 6
11. Destruye cosas de los demás	0 1 2 3 4 5 6
12. Está tenso/a y rígido/a	0 1 2 3 4 5 6
13. Se hace daño	0 1 2 3 4 5 6
14. Los padres castigan físicamente al niño/a	0 1 2 3 4 5 6
15. A veces tiene mal olor	0 1 2 3 4 5 6
16. Se pelea con otros niños/as	0 1 2 3 4 5 6
17. Parece desconfiado/a	0 1 2 3 4 5 6
18. Se golpea	0 1 2 3 4 5 6
19. Los padres son muy críticos con el niño/a	0 1 2 3 4 5 6
20. Su familia se relaciona con la escuela menos de lo habitual	0 1 2 3 4 5 6
21. Destruye cosas propias	0 1 2 3 4 5 6
22. Parece ausente	0 1 2 3 4 5 6
23. Practica juegos de carácter sexual	0 1 2 3 4 5 6
24. Parece tener miedo de sus padres	0 1 2 3 4 5 6
25. Cuando enferma, sus dolencias se repiten o prolongan	0 1 2 3 4 5 6
26. Tiene cambios bruscos de humor sin motivo aparente	0 1 2 3 4 5 6
27. Baja la cabeza cuando le hablan	0 1 2 3 4 5 6
28. Manifiesta conocimientos sexuales inusuales para su edad	0 1 2 3 4 5 6
29. Los padres parecen rechazar al niño/a	0 1 2 3 4 5 6
30. Acude enfermo/a escuela	0 1 2 3 4 5 6
31. Insulta a los demás	0 1 2 3 4 5 6
32. Apenas sonrío	0 1 2 3 4 5 6

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

34. Tiene dificultades para establecer vínculos de apego con las personas que le cuidan	0 1 2 3 4 5 6
35. Los padres parecen desconocer las necesidades y limitaciones de los niños y niñas de estas edades	0 1 2 3 4 5 6
36. Tiene problemas en la piel (escoceduras, irritaciones,...) no atendidos o que se repiten con frecuencia	0 1 2 3 4 5 6
37. Se muestra ansioso/a ante la comida	0 1 2 3 4 5 6
38. Parece ausente	0 1 2 3 4 5 6
39. Tiene dificultades especiales para dormirse	0 1 2 3 4 5 6
40. Tiene escasa atención	0 1 2 3 4 5 6

Observaciones / otras informaciones:

Alumne/a:

Data de naixement:

Tutor/a:

Curs:

Centre educatiu:

Data de realització:

DRS 3 (6-12 anys)

DRS 3 (6-12 años)

En el siguiente cuestionario se encuentran una serie de afirmaciones que describen ciertos aspectos de los alumnos y de su entorno familiar, que pueden ser percibidos por el profesorado. Se puntúa cada afirmación con un número entre 0 y 6, teniendo en cuenta que el 0 indica que lo planteado en la pregunta no se corresponde en absoluto con lo observado en el niño o niña y la puntuación 6 debe otorgarse a las afirmaciones en las que existe un máximo acuerdo con lo observado. Los valores intermedios expresan grados de frecuencia o intensidad de las conductas o situaciones.

	Puntuación
1. Presenta indicios de problemas sexuales con adultos	0 1 2 3 4 5 6
2. Falta a la escuela por escaso interés familiar	0 1 2 3 4 5 6
3. Se muestra ensimismado/a	0 1 2 3 4 5 6
4. Se burla de los demás	0 1 2 3 4 5 6
5. Los padres amenazan al menor	0 1 2 3 4 5 6
6. Hace novillos	0 1 2 3 4 5 6
7. Se muestra reservado, se guarda las cosas para sí mismo	0 1 2 3 4 5 6
8. Agrede físicamente a otras personas	0 1 2 3 4 5 6
9. Tiene problemas en la piel no atendidos	0 1 2 3 4 5 6
10. Acude sucio/a al colegio	0 1 2 3 4 5 6
11. Se le ve triste	0 1 2 3 4 5 6
12. Amenaza a la gente	0 1 2 3 4 5 6
13. Practica juegos sexuales inusuales en su edad	0 1 2 3 4 5 6
14. A veces tiene mal olor	0 1 2 3 4 5 6
15. Juega o deambula solo/a	0 1 2 3 4 5 6
16. Destruye cosas de los demás	0 1 2 3 4 5 6
17. Se hace daño	0 1 2 3 4 5 6
18. Su familia se relaciona poco con el centro escolar	0 1 2 3 4 5 6
19. Tiene miedos excesivos en situaciones cotidianas	0 1 2 3 4 5 6
20. Llama la atención constantemente	0 1 2 3 4 5 6
21. Los padres castigan físicamente al chico/a	0 1 2 3 4 5 6
22. Sus dolencias se prolongan excesivamente	0 1 2 3 4 5 6
23. Está tenso/a y rígido/a	0 1 2 3 4 5 6
24. Se mete en peleas	0 1 2 3 4 5 6
25. Parece tener miedo de sus padres	0 1 2 3 4 5 6
26. Acude enfermo/a al colegio	0 1 2 3 4 5 6
27. Se niega a hablar	0 1 2 3 4 5 6
28. Dice mentiras o hace trampas	0 1 2 3 4 5 6
29. No quiere volver a casa	0 1 2 3 4 5 6
30. Utiliza ropa poco adecuada	0 1 2 3 4 5 6
31. Parece desconfiado/a	0 1 2 3 4 5 6
32. Dificilmente sigue las instrucciones	0 1 2 3 4 5 6

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

DRS 2 (3-6 años)

Para obtener las puntuaciones, se suman las puntuaciones de las preguntas que corresponden a cada factor y las de todas las preguntas para obtener la puntuación total.

Factor 1. NEGLIGENCIA: Se incluyen elementos que refieren evidencias directas del abandono, problemas físicos o manifestaciones conductuales del niño que pueden ser interpretados como consecuencia de la negligencia, dificultad de los adultos encargados de cuidar al niño/a para estar físicamente disponibles y dificultades económicas.

	PUNTUACIÓN	PERCENTIL
1		
6		
15		
20		
25		
30		
34		
38		
42		
46		
TOTAL		

Factor 2. CONDUCTAS RELACIONADAS CON PROBLEMAS DE EXTERNALIZACIÓN: Se incluyen elementos que hacen referencia a conductas agresivas, falta de atención e hiperactividad, así como con los problemas de externalización en general en el niño y la niña.

	PUNTUACIÓN	PERCENTIL
2		
7		
11		
16		
21		
26		
31		
35		
39		
43		
TOTAL		

Factor 3. PROBLEMAS EMOCIONALES Y DE INTERNALIZACIÓN: Se incluyen elementos que reflejan apatía e inexpressividad emocional, evitación social y miedo.

	PUNTUACIÓN	PERCENTIL
3		
8		
12		
17		
22		
27		
32		
36		
40		
44		
TOTAL		

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

Factor 4. CONDUCTAS AUTODESTRUCTIVAS E INDICIOS DE MALTRATO: Se incluyen los elementos que reflejan conductas autodestructivas e indicios de abuso en sus formas más graves.

	PUNTUACIÓN	PERCENTIL
4		
9		
13		
18		
23		
28		
33		
37		
41		
45		
TOTAL		

Factor 5. PAUTAS INADECUADAS DE CRIANZA: Se incluyen indicadores de una relación coercitiva y/o de rechazo de los padres hacia el niño/a junto con otros que reflejan un modelo de relación con los adultos basado en el miedo y en la excesiva preocupación por agradarles.

	PUNTUACIÓN	PERCENTIL
5		
10		
14		
19		
24		
29		
TOTAL		

RESULTADOS FINALES: La *puntuación total* expresa el riesgo global para cada niño o niña y es la suma de todas las preguntas del cuestionario.

FACTORES DE RIESGO SOCIAL	TOTAL	%
1. NEGLIGENCIA		
2. CONDUCTAS RELACIONADAS CON PROBLEMAS DE EXTERNALIZACIÓN		
3. PROBLEMAS EMOCIONALES Y DE INTERNALIZACIÓN		
4. CONDUCTAS AUTODESTRUCTIVAS E INDICIOS DE MALTRATO		
5. PAUTAS INADECUADAS DE CRIANZA		
PUNTUACIÓN TOTAL		

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

DRS 3 (6-12 años)

Para obtener las puntuaciones, se suman las puntuaciones de las preguntas que corresponden a cada factor y las de todas las preguntas para obtener la puntuación total.

Factor 1. INDICIOS DE ABUSO Y MALTRATO: Se incluyen ítems que reflejan un deterioro muy grave de la atención que el niño o la niña recibe en su contexto familiar. Destacan el abuso sexual, explotación y otros que reflejan un grave deterioro de la relación de los padres con el niño asociados al abuso físico y emocional.

	PUNTUACIÓN	PERCENTIL
1		
5		
9		
13		
17		
21		
25		
29		
33		
37		
TOTAL		

Factor 2. NEGLIGENCIA: Los indicadores reflejan abandono en el cuidado físico, abandono emocional y despreocupación por la educación de los hijos o hijas.

	PUNTUACIÓN	PERCENTIL
2		
6		
10		
14		
18		
22		
26		
30		
34		
38		
TOTAL		

Factor 3. PROBLEMAS EMOCIONALES Y DE INTERNALIZACIÓN: Incluye indicadores que hacen referencia a problemas emocionales, de tipo depresivo que provocan una tendencia a la internalización del conflicto, al retraimiento y la evitación.

	PUNTUACIÓN	PERCENTIL
3		
7		
11		
15		
19		
23		
27		
31		
35		
39		
TOTAL		

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

Factor 4. PROBLEMAS DE EXTERNALIZACIÓN: Este factor incluye ítems que reflejan una acentuada tendencia a externalizar el conflicto a través de comportamientos predisociales y llamadas de atención negativas, que se traducen en agresividad, conductas autodestructivas, inestabilidad, demandas de atención, violencia y rechazo de los compañeros.

	PUNTUACIÓN	PERCENTIL
4		
8		
12		
16		
20		
24		
28		
32		
36		
40		
TOTAL		

RESULTADOS FINALES: La *puntuación total* expresa el riesgo global para cada niño o niña y es la suma de todas las preguntas del cuestionario.

FACTORES DE RIESGO SOCIAL	TOTAL	%
1. INDICIOS DE ABUSO Y MALTRATO		
2. NEGLIGENCIA		
3. PROBLEMAS EMOCIONALES Y DE INTERNALIZACIÓN		
4. PROBLEMAS DE EXTERNALIZACIÓN		
PUNTUACIÓN TOTAL		

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

Annex 4. El full de detecció i comunicació de situacions de risc social als centres educatius d'educació infantil, primària i secundària dirigit al responsable o cap de sector dels Serveis Socials Comunitaris municipals.

FULL DE DERIVACIÓ I SOL·LICITUD DE COL·LABORACIÓ DELS CENTRES EDUCATIUS ALS SERVEIS SOCIALS COMUNITARIS EN CAS D'ABSENTISME ESCOLAR. CURS 2012 -2013.
--

DATA DE LA SOL·LICITUD:

Emès per (professional de referència dels serveis d'orientació/orientador educatiu):

NOM I LLINATGES:

CÀRREC:

CENTRE EDUCATIU:

ADREÇA DEL CENTRE EDUCATIU:

LOCALITAT DEL CENTRE EDUCATIU:

TELÈFON DEL CENTRE EDUCATIU:

ADREÇA DE CORREU ELECTRÒNIC:

DIRIGIT A:

SERVEIS SOCIALS COMUNITARIS DE:

DADES IDENTIFICATIVES DE L'ALUMNE
--

NOM I LLINATGES:

DATA DE NAIXEMENT:

CURS EN EL QUAL ESTÀ MATRICULAT/A:

ADREÇA:

LOCALITAT:

NOM DEL PARE O TUTOR LEGAL:

NOM DE LA MARE O TUTORA LEGAL:

TELÈFONS:

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

Nº. DE GERMANS/ES MATRICULATS/ES AL CENTRE:

SITUACIÓ ESCOLAR

PRESENTEN TAMBÉ PROBLEMES D'ABSENTISME?

RENDIMENT ACADÈMIC:

COMPORAMENT:

CARACTERÍSTIQUES PERSONALS I DE RELACIÓ

ASPECTES DE PERSONALITAT :

RELACIÓ DE L'ALUMNE AMB EL PROFESSORAT:

RELACIÓ DE L'ALUMNE AMB ELS SEUS COMPANYS:

ASPECTES DE CURA PERSONAL:

CONSUM DE SUBSTÀNCIES TÒXIQUES:

SITUACIÓ FAMILIAR

SITUACIÓ FAMILIAR:

RELACIONS FORA DE L'ENTORN ESCOLAR

ENTORN EN QUÈ ES MOU:

GRUP D'AMICS:

ESPORTS:

ACTIVITATS DE TEMPS LLIURE:

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

ALTRES

REGISTRE DE LES INTERVENCIONS FETES POSTERIORMENT EN EL PROCÉS DEL CAS

Adjuntar full de comunicació de situacions d'absentisme dels centres educatius (Tutor/ Cap d'Estudis/Serveis d'Orientació)

INTERVENCIÓ DE POLICIA LOCAL O POLICIA TUTOR/REFERENT

Indicar actuacions (acabades o en curs), dates i resultats

INTERVENCIÓ DELS SERVEIS SOCIALS

INTERVENCIÓ DE PROTECCIÓ DE MENORS O FISCALIA DE MENORS

Fi del document.

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

Annex 5. El full de notificació de risc i maltractament infantil (MI) des de l'àmbit educatiu.

**FULL DE NOTIFICACIÓ DE RISC I MALTRACTAMENT INFANTIL
DES DE L'ÀMBIT EDUCATIU**

L = Lleu M = Moderat G = Greu

Per a una explicació detallada dels indicadors, vegeu el document annex.

Sospita

Maltractament

MALTRACTAMENT FÍSIC 1   L M G

	Ocasional	Freqüent
Té senyals repetits de ferides, cops, cremades... de difícil justificació 2	☐	☐
Declara haver estat agredit/ida pels seus pares 3	☐	☐
Amaga l'agressió i/o dóna respostes evasives o incoherents 4	☐	☐

NEGLIGÈNCIA 5   L M G

Aspecte físic notòriament deixat, pudor, roba inadequada, parasitosis repetides 6	☐	☐
Desenvolupament físic (retard en el creixement), emocional i/o intel·lectual inadequat 7	☐	☐
Arriba al centre sense desdejunar i/o té una gana desmesurada 8	☐	☐
Sembla cansat/ada, a classe s'adorm 9	☐	☐
Va al centre malalt/a, no rep tractament mèdic adequat 10	☐	☐
Absentisme escolar. S'escapa de classe. Assistència irregular a classe. Arriba tard 11	☐	☐
Consum d'alcohol o altres drogues 12	☐	☐
Els pares no assisteixen a reunions, ni quan se'ls cita, ni col·laboren amb el professor/a 13	☐	☐
Toma tot/a sol/a a casa 14	☐	☐

MALTRACTAMENT EMOCIONAL 15   L M G

Roba objectes a classe, demana menjar 16	☐	☐
Presenta problemes/retard en la lectoescriptura i el llenguatge 17	☐	☐
No controla els esfínters segons la seva edat, o els controlava i ara altre cop no els controla 18	☐	☐
Actitud temorosa, silenciosa, demostra tristesa 19	☐	☐
Evita parlar de si mateix/a i/o de la família 20	☐	☐
Presenta canvis bruscs en el rendiment escolar/la conducta 21	☐	☐
Els pares tenen una imatge negativa, culpen, menyspreen o desvaloren l'infant en públic 22	☐	☐
No vol tornar a casa 23	☐	☐
Crida l'atenció o cerca ser objecte d'atenció 24	☐	☐

ABÚS/AGRESSIÓ SEXUAL 25   L M G

Presenta dolor/picor a la zona anal/genital 26	☐	☐
Conèximents sexuals no adequats a la seva edat 27	☐	☐
Conductes provocatives o seductores, o conductes sexuals explícites 28	☐	☐
S'observa el menor acompanyat de diferents adults 29	☐	☐
Té molèsties per caminar o asseure's 30	☐	☐
Nina o adolescent embarassada (especialment si es nega a identificar el pare) 31	☐	☐
Masturbació compulsiva o en públic 32	☐	☐

Violència entre iguals 33   L M G

Observacions

IDENTIFICACIÓ DEL CAS (Marcau o emplenau el que pertoqui.)

Identificació de l'infant		
Cognom 1 <input style="width: 150px;" type="text"/>	Cognom 2 <input style="width: 150px;" type="text"/>	Nom <input style="width: 150px;" type="text"/>
Sexe ☐ H ☐ D Nacionalitat <input style="width: 100px;" type="text"/>	Data de naixement <input style="width: 100px;" type="text"/>	
	Dia	Mes Any
Localitat <input style="width: 150px;" type="text"/>	Data de notificació <input style="width: 100px;" type="text"/>	
	Dia	Mes Any
Identificació del notificador/a		
Centre <input style="width: 150px;" type="text"/>	Adreça <input style="width: 150px;" type="text"/>	Telèfon <input style="width: 150px;" type="text"/>
Cognom 1 <input style="width: 150px;" type="text"/>	Cognom 2 <input style="width: 150px;" type="text"/>	Nom <input style="width: 150px;" type="text"/>

Exemplar per a serveis socials comunitaris o el servei de protecció de menors

FULL DE NOTIFICACIÓ DE RISC I MALTRACTAMENT INFANTIL ÀMBIT EDUCATIU

ANNEX

- L** (Lleu): circumstàncies que requereixen un seguiment.
M (Moderat): necessita suport/ajuda dels serveis socials, sanitaris, educatius...
G (Greu): requereix intervenció urgent dels serveis socials.

Ocasional: s'aprecia de forma ocasional.

Freqüent: s'aprecia de forma habitual. A pesar de les crides d'atenció als pares la situació continua.

Indicadors

- 1 Qualsevol acte, no accidental, que provoqui dany físic o malaltia en l'infant o bé que el posi en situació de risc greu de patir-ne: ferides, hematomes, fractures, mossegades, cremades...
- 2 Especialment quan hi ha hagut retard en l'assistència sanitària, presenta diferents lesions i aquestes es localitzen en zones tradicionals de càstig, la història és discordant o inacceptable, explicacions estranyes respecte de la lesió, etc.
- 3 Refereix que és objecte d'agressions.
- 4 Atribueix lesions evidents a accidents casuais, no respon directament, exculpa els pares, evita despullar-se en públic.
- 5 Desatendre les necessitats de l'infant i els deures de guarda i protecció o atenció inadequada de l'infant.
- 6 Vestit/ida inadequadament per al clima o l'estació. Lesions per exposició excessiva al sol o al fred (cremada solar, congelació de les parts acros).
- 7 Retard del creixement sense causa orgànica justificable. Inclou el retard psíquic, social, del llenguatge, de la motilitat global o de la motilitat fina.
- 8 Presenta falta d'atencions bàsiques per negligència que es manifesten en dèficit en l'alimentació (no per problemes econòmics) i va al centre escolar sense desdejunar, explica que no ha fet alguna menjada del dia anterior.
- 9 Sol estar cansat/ada. Alguna vegada s'adorm a classe. Li costa molt concentrar-se.
- 10 Problemes físics o necessitats mèdiques no ateses (p. ex., ferides sense curar o infectades) o absència de les cures mèdiques rutinàries: no-seguiment del calendari de vacunació ni altres indicacions terapèutiques, càries dental extensa, alopecia localitzada per postura perllongada en la mateixa posició, crani aplanat.
- 11 El centre escolar comunica faltes d'assistència no justificades. Els pares/tutors reconeixen absentisme. Falta a l'escola per escàs interès familiar.
- 12 Menor de 16 anys que consumeix alcohol. Presenta pudor d'alcohol, intoxicació/coma efíic, símptomes de consum de drogues, inhala coles o dissolvents.
- 13 Els pares o tutors responen de forma inadequada a preguntes relacionades amb l'escolaritat del menor: no saben quin curs fa, el nom del professor/a, si té tasques per a casa, etc. Els pares presenten pudor d'alcohol o símptomes de consum de drogues.
- 14 Infants que diuen que han de ser acompanyats per adults a causa de la seva edat i/o distància del domicili a l'escola.
- 15 L'adult responsable de la tutoria actua, priva o provoca de manera crònica sentiments negatius per a l'autoestima de l'infant. Inclou menyspreu continu, desvalorització, insults, intimidació i discriminació, amenaces, corrupció, interrupció o prohibició de les relacions socials de manera contínua. Temor dels adults. Retard del creixement sense causa orgànica justificable. Sobreprotecció.
- 16 Presumeix de conductes antisocials. No sembla sentir-se culpable després de conductes inadequades. Realitza petits furtis.
- 17 Té dificultats per expressar-se verbalment. Té problemes d'aprenentatge.
- 18 Conductes de regressió que afecten el seu desenvolupament. Mostra conductes infantils per a la seva edat.
- 19 Sembla tenir por dels seus pares. Ha parlat alguna vegada de suïcidar-se. Diu que ningú no l'estima. Joga o passeja tot/a sol/a. No té amics. Plora sense causa justificada.
- 20 Evita parlar de si mateix/a. És reservat/ada, es guarda les coses per a si mateix/a.
- 21 Canvis de conducta/d'humor sense motius aparents (fracàs escolar, tristesa, pors, conductes agressives, etc.).
- 22 Rebuig verbal vers l'infant. Tendència a culpabilitzar-lo o a menysprear-lo. Li provoquen baixa autoestima. Molt exigents amb el menor.
- 23 L'infant passa massa temps tot sol quan és fora de l'escola sense que ningú no l'atengui.
- 24 És hiperactiu/iva. Crides contínues d'atenció. Conductes disruptives. Menteix freqüentment.
- 25 Abús sexual: implicació d'infants en activitats sexuals, per satisfer les necessitats d'un adult.
- 26 Presenta dolors abdominals inespecífics, es queixa de molèsties/sagnat a l'àrea genital-anal sense causes aparents.
- 27 Mostra excessiva preocupació pel sexe. Manifesta coneixements sexuals estranys, sofisticats o inusuals.
- 28 Practica jocs de caràcter sexual inusuals per a la seva edat.
- 29 Presenta indicis de problemes sexuals amb adults. Manifesta conductes de seducció amb adults del sexe oposat.
- 30 Mostra angoixa per canviar-se de roba en presència d'altres persones.
- 31 Embarassos en adolescents no justificats.
- 32 Presenta conductes sexuals inadequades amb si mateix/a en públic/de forma compulsiva.
- 33 Es refereixen comportaments violents del menor amb els seus iguals, conductes de provocació, agressions, etc.

La informació aquí continguda és confidencial. L'objectiu d'aquest full és facilitar la detecció del maltractament i possibilitar-ne l'atenció. La informació que conté es tractarà informàticament amb les garanties que estableix la Llei:

- Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal.
- Directiva 95/46 CE del Parlament Europeu i del Consell de 24 d'octubre de 1995, relativa a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la seva lliure circulació.
- Reial decret 1720/2007, de 21 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament de desenvolupament de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal.
- Normativa aplicable de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears de regulació de l'ús de la informàtica en el tractament de dades personals.

FULL DE NOTIFICACIÓ DE RISC I MALTRACTAMENT INFANTIL ÀMBIT EDUCATIU

INSTRUCCIONS PER A L'ÚS DEL FULL DE NOTIFICACIÓ

Aquest instrument és un qüestionari per a la notificació i recollida d'informació sobre casos de maltractament infantil i d'abandonament. Aquest qüestionari no és un instrument diagnòstic, sinó un full estandaritzat de notificació dels casos de maltractament evident o de sospita de maltractament que puguin aparèixer en les nostres aules.

Per utilitzar el qüestionari s'han de marcar amb una X tots els símptomes dels quals es tengui evidència o dels quals se sospiti la presència, s'ha d'emplenar la fitxa d'identificació i s'ha d'enviar el qüestionari per correu.

El qüestionari consta d'un inventari de símptomes, un quadre per a observacions, un apartat d'identificació del cas i un annex explicatiu dels indicadors.

L'inventari de símptomes es desglossa per apartats de tipologies. Aquests són: símptomes de maltractament físic, símptomes de negligència en el tracte del menor, símptomes de maltractament emocional, símptomes d'abús sexual i símptomes de violència entre iguals. És important ressaltar que els símptomes no són exclusius entre si. Amb freqüència serà necessari utilitzar un o diversos indicadors dels diferents apartats de símptomes per perfilar el cas.

El primer apartat que cal emplenar es troba en el cantó superior dret. En aquest quadre s'ha de marcar si es tracta d'un cas evident de maltractament o si només es té la sospita que existeix maltractament.

Els indicadors presenten una nota explicativa, la qual s'indica mitjançant un número. L'aclariment es troba situat en el revers del qüestionari. És recomanable llegir aquestes notes quan l'indicador no resulti evident. Si hi ha altres símptomes o indicadors no previstos a la llista, s'han de reflectir a l'apartat d'observacions.

La gravetat s'indica assenyalant la L si és lleu, la M si és moderat i la G si és greu. Si només existeix la sospita, han d'indicar-se els símptomes pertinents com a lleus. z

En l'apartat de maltractament sexual s'han d'assenyalar aquells indicadors dels quals es tengui evidència o se sospiti la presència. Serà freqüent que els indicadors de maltractament sexual apareguin associats als símptomes de maltractament emocional.

Els símptomes presenten una nota explicativa, la qual s'indica mitjançant un número. L'aclariment es troba situat a la part posterior del qüestionari. És recomanable llegir aquestes notes quan l'indicador no resulti evident, fins a familiaritzar-nos amb els indicadors.

Si hi ha altres símptomes no previstos a la llista, s'han de reflectir a l'apartat d'observacions.

Hi ha un requadre en el qual es poden escriure altres símptomes o indicadors que no apareguin reflectits en el qüestionari original. També és possible reflectir aquí comentaris que puguin ser pertinents per a l'aclariment del cas o bé sospites (per exemple, de tipus biogràfic, referents a la credibilitat de la història narrada pel subjecte, o a causa de la reiteració de símptomes i visites) que duguin el professional a comunicar el cas.

Finalment, hi ha una àrea dedicada a la identificació de la persona que realitza la notificació. És imprescindible emplenar aquest apartat perquè la notificació tingui efecte. La informació que conté aquest i altres apartats és confidencial i es troba protegida per la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal i la seva normativa de desenvolupament. La informació recollida en l'apartat d'identificació del notificador no es consigna en la base de dades del registre acumulatiu de casos, i s'utilitza exclusivament per assegurar la veracitat de la informació que conté la notificació.

Cada full de notificació consta de tres còpies en paper autocopiadador. Una còpia ha d'adjuntar-se a l'expedient del menor per al seguiment del cas, si fos necessari; una altra còpia s'ha d'enviar per correu al Registre Unificat de maltractament, i una tercera còpia s'ha de lliurar al professional dels serveis socials.

IMPORTANT: cada notificació ha de realitzar-se en un qüestionari nou, fins i tot quan es refereixi al mateix cas en dates posteriors a la primera detecció.

L'eficàcia d'aquest Full de notificació depèn en gran mesura de la qualitat de les notificacions i de la cura amb què sigui utilitzat. Si s'emplena de manera descuidada, pot invalidar la notificació del cas. La bona utilització del qüestionari és fonamental per a la fiabilitat de les respostes i les accions posteriors que puguin ser requerides.

Per a més informació:

Direcció General de Menors i Família
Conselleria d'Affers Socials, Promoció i Immigració
C/ de Sant Joan de la Salle, 4 B, baixos
07003 Palma
Tel.: 971 17 74 00

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

Annex 6. Els annexos 1, 2 i 3 per determinar les demandes, diagnòstics i objectius segons el Programa Nou de la Regidoria delegada de Serveis Socials de l'Ajuntament de Palma

22/11 2011 10:02 971454178 CMSS PONENT #0102 P.005/008

Ajuntament de Palma

Regidoria delegada de Serveis Socials Sistema Informatiu

ANNEXE 1. DEMANDES

- 01000000 PREST | ACTC. D'INFM. ORIENT. I MOVILIT
- 01010000 Informació sobre catàleg de SS
  - 01010100 Informació sobre prestacions municipals
  - 01010200 Informació sobre atenció professional
- 01020000 Informació relativa a recursos externs
  - 01020100 inf.rec. sanitaris
  - 01020200 inf.rec.educació
  - 01020300 inf. rec. allotjament habitatge
  - 01020400 inf. prestacions econòmiques de dret
  - 01020900 inf. recursos formatius laborals
  - 01029800 Altres informacions
- 01030000 Informació sobre entitats i associacions
- 02000000 ALLOTJAMENT ALTERNATIU
  - 02010000 Xarxa d'inclusió
  - 02020000 Centre acollida dona/famílies *
  - 02030000 Residència persones grans
    - 02030100 Residència pública persones grans
    - 02030200 Residència privada persones grans
  - 02040000 Allotjament d'urgència *
  - 02050000 Allotjament per discapacitats *
- 03000000 PREVENCIÓ I TRACTAMENT DE SITUACIONS DE RISC
  - 03010000 Dificultats relacionals intrafamiliars
  - 03020000 Risc per la integritat de les persones
    - 03020400 Violència domèstica
    - 03020500 Violència de gènere
    - 03020600 Desatenció
    - 03020700 Maltractes
  - 03050000 Situacions d'aïllament
- 04000000 INSERCIÓ SOCIAL
  - 04040000 Activitats d'integració social
  - 04050000 Activ per a la normalitat laboral
  - 04060000 Activ per a la normalitat escolar
  - 04070000 Recerca de pis/habitatge
  - 04090000 Participació a entitats i associacions
- 05000000 Prestacions municipals i prestacions externes
  - 05010700 Pensió n contributiva
  - 05020000 Ajuda pública externa
    - 05020100 RMI
    - 05020200 Ajudes Institut
  - 05040000 Prestacions municipals
    - 05040100 Ajuda econòmica
    - 05040200 Beques infància
    - 05040600 Beca d'inserció formativa-laboral
  - 05050000 Prestacions domiciliàries
    - 05050300 Servei d'ajuda a domicili
    - 05050400 Menjar a domicili
    - 05050500 Teleassistència
  - 05060000 Cooperació social - voluntariat
  - 05070000 Serveis municipals
    - 05070100 Casals per a gent gran
    - 05070200 Centre de dia
  - 07000000 Demandes d'altres serveis

PROGRAMA NOU / Pàg 43 de 51

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

Ajuntament de Palma

Regidoria delegada de Serveis Socials

Sistema informatiu

07010000 Prestacions municipals
07020000 Catàleg prevenció social
07030000 Serveis municipals
07040000 Intervenció psicosocial
07050000 Intervenció socioeducativa
07060000 Intervenció social
07070000 Educador familiar
07080000 SAD
07090000 Intervenció laboral
08000000 Orientació i suport professional

22/11 2011 10:00 871454178 CMSS PONENT #0102 P.002/005
 AJUNTAMENT de Palma Regidoria delegada de Serveis Socials Sistema informatiu

ANNEXE 2. DIAGNÒSTICS

02000000 DIFICULTATS ECONÒMIQUES

- 02010000 MANCA MITJANS PROPIS DE SUBSIS.
  - 02010100 Manca d'ingressos
  - 02010200 Insuficiència d'ingressos.
  - 02010300 Insuf. d'ingressos x despeses extraor
  - 02011000 Inadequada distribució del pressupost
- 02040000 Dificultats d'habitatge
  - 02040100 Manca d'allotjament
  - 02040200 Deutes de vivenda.
  - 02040300 Desnonament.
  - 02040400 Dificil.X afrontar despe.d'habit.Excl.ant.
  - 02040500 Defici. estruct.de la vivenda
  - 02040600 Defici. higiè./sanit a la vivenda
  - 02040700 Manca d'equipament bàsic
  - 02040800 Amuntegament
    - 02040801 Ús de vivenda en precari
  - 02040900 Ocupació il·legal

03000000 Dificultats de convivència/relació

- 03020000 Dificultats en les relacions paterno filials
  - 03020400 Incumpliment reiterat de normes per part dels fills
  - 03020500 Manca d'habilitats de criança
  - 03020800 Sobreprotecció familiar
- 03200000 Família multiproblemàtica
  - 03300000 Dificultats en les relacions de parella
    - 03300100 Incumpliment obligacions econòmiques
    - 03300300 Dificultats en processos de separació
    - 03300900 Problemàtica relacional de parella
  - 03400000 Dificultats d'atenció a familiars dependents
  - 03500000 Escasa/nulla acceptació de les dificultats d'un membre de la família

04000000 DIFICULTATS D'INTEGRACIÓ SOCIAL

04020000 DIFICULTATS D'INSERCIÓ LABORAL

- 04020400 Manca de qualificació professional
- 04020600 Manca d'habits i/o capacitats laborals
- 04020800 Barreres idomàtiques i/o culturals
- 04020900 Manca de motiv.per inserció laboral.
- 04021700 Situació irregular
- 04021800 Dificultat de conciliació vida laboral/familiar
- 04021900 Manca d'experiència laboral
- 04022000 Incapacitat per treball habitual
- 04022100 Necessitat d'adaptació del lloc de treball
- 04022200 Activitats d'economia submergida

04030000 DIFICULTATS D'INSERCIÓ ESCOLAR

- 04030100 Absentisme escolar.
- 04030200 Desescolarització.
- 04030300 Dificultats d'adaptació al sistema escolar
- 04030500 Dific.aprenentatge
- 04030700 Retard escolar

04100000 Aïllament social

- 04100100 Soledat aïllament
- 04100200 Escasa o nul·la relació amb la família

Handwritten notes:

- + Estructura familiar
  - Lluçaparantal
  - Nombrosa
  - Recausificada
  - c) dificultades integració social; condicions precàries, despleg pobra
  - d) Necesidad social, falta de vivienda
- b) Dificultats integració familiar
- d) Necesidad social, desestructuració familiar.
- f) Violència masculista i diverses manifestacions de intèrnia familiar
- j) Problemes de convivència y de cohesión social.
- c) Dificultats de integració social per exple, desemple, pobresa
- g) discriminación por razón de... lugar de procedencia... etnia cultura, religión...
- a) discapacidades físicas, psíquicas o sensoriales
- e) Vulnerabilidad, riesgo o desampar de la gente mayor, infancia i adolescencia.
- i) Vulnerabilidad, exclusión y aislamiento social
- j) Problemas de convivencia y de cohesión social.

PROGRAMA NQU /Pàg 45 de 51

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

22/11 2011 10:01 971454178 UMS3 PUNENT #0102 P.003/006

Ajuntament de Palma

Regidoria delegada de Serveis Socials Sistema informatiu

04100300	Escasa o nul·la relació amb amics/veïns	
04100400	Escasa o nul·la participació amb activitats socioculturals	
04100500	Autoexclusió per pertinença a minoria ètnica	
10000000	Risc per l'integritat de les persones	e) Vulnerabilidad, riesgo o desamparo de infancia, adolescencia y gente mayor.
10010000	Violència verbal	f) Violencia matrista y manifestaciones de violencia familiar.
10020000	Desatenció física o negligència	
10030000	Abandonament psicològic/emocional	
10040000	Maltracte físic	
10050000	Maltracte psicològic/emocional	
10060000	Abús sexual	
10070000	Indicis de maltractament físic	
10080000	Indicis de maltractament psicològic/emocional	
10090000	Risc de desatenció física o negligència	
10100000	Risc d'abandonament psicològic/emocional	
11000000	Diffultats personals	a) discapacidad física, y i sensorial
11010000	Discapacitat/dependència	
11010100	Mobilitat reduïda	
11010200	Diff. X realitzar AVD	
11010300	Dependència per malaltia física/psíquica/sensorial	
11010400	Discapacitat intel·lectual	
11010500	Discapacitat física	
11010600	Discapacitat sensorial	
11010601	Discapacitat auditiva	
11010602	Discapacitat visual	
11010700	NEE	b) enfermedades mentales y enfermedades crónicas
11020000	Salud	
11020100	Malaltia física degenerativa/terminal	
11020200	Malaltia física crònica	
11020300	Malaltia psíquica	
11020400	Malaltia psíquica sense diagnòstic	
11030000	Adiccions	h) drogodependencias i otras adicciones
11030100	Consum abusiu i/o dependència d'OH	
11030200	Consum i/o dependència d'altres substàncies	
11030300	Altres adiccions	
11030400	Consum de OH	
11030500	Consum d'altres substàncies	
11040000	Habilitats personals	
11040100	Crisis psicològica	
11040200	Escases o nul·les habilitats socials i de comunicació	
11040300	Escases o nul·les habilitats bàsiques de relació	
11040400	Escases o nul·les habilitats d'autocura	
11040500	Problemàtica d'autoestima/autoimatge	
11040600	Difficultats d'autonomia i presa de decisions	i) Vulnerabilidad, exclusión y aislamiento sociales
11150000	Risc de conducta antisocial	
11160000	Conducta antisocial	

PROGRAMA NOU /Pàg 46 de 51

L'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (NESE) per Condicions Personals (CP) i Història Escolar (HE): anàlisi de la situació a les IB per a la proposta de mecanismes de detecció més eficaços. Pablo de la Rocha

22/11 2011 10:01 971454178 CMSS PONENT #0102 P.004/006

Ajuntament de Palma

Regidoria delegada de Serveis Socials Sistema informatiu

ANNEXE 3. OBJECTIUS

- 100000 PROPORCIONAR INFORMACIÓ, ORIENTACIÓ I DERIVACIÓ
  - 101000 sistemes de protecció i serveis SS.SS
  - 102000 sistema de salut
  - 103000 sistema educatiu
  - 104000 habitatge i allotjament alternatiu
  - 105000 sistema jurídic
- 200000 MILLORAR HABILITATS PERSONALS
  - 201000 millorar capacitat autoestima-autoimatge
  - 202000 capacitat en la presa de decisions
  - 203000 millorar habilitats de relació interpersonal/social
  - 204000 aprenentatge en la resolució de conflictes quotidians
  - 205000 adquisició d'habilitats de contenció emocional
  - 206000 millorar o adquirir habilitats d'autocura
- 300000 MILLORAR HABILITATS FAMILIARS I DE CONVIVENCIA
  - 301000 millorar habilitats de criança
  - 302000 millorar habilitats de relació intrafamiliar
  - 303000 millorar relació de parella
  - 304000 capacitat gestió econòmica
  - 305000 augmentar la implicació familiar en l'atenció a persones dependents
  - 306000 alleugerar càrregues de les persones curadores
  - 307000 millorar organització domèstica
  - 308000 adequada atenció a persones dependents
- 400000 MILLORAR INSERCIÓ LABORAL
  - 401000 facilitar l'accés a itineraris formatius
  - 402000 millorar habilitats de recerca activa de feina
  - 403000 manteniment del lloc de feina
  - 404000 facilitar l'accés a itineraris laborals
  - 405000 facilitar l'accés a recursos específics formatius-laborals
- 500000 MILLORAR LA INTEGRACIÓ ESCOLAR
  - 501000 incrementar l'assistència a l'escola
  - 502000 implicar als pares en el suport educatiu
  - 503000 millorar els hàbits d'estudi
  - 504000 facilitar la participació/incorporació al sistema educatiu
- 600000 MILLORAR INTEGRACIÓ SOCIAL
  - 601000 integració en activitats d'entitats
  - 602000 incrementar la participació en activitats de la comunitat
  - 603000 participar en activitats de recursos/serveis
  - 604000 incrementar la xarxa de suport familiar
  - 605000 incrementar la xarxa de suport d'amics/veïns
- 700000 DISMINUIR SITUACIONS DE RISC
- 800000 ALTRES
- 900000 MILLORAR LA SITUACIÓ ECONOMICA
  - 901000 cobertures de necessitats relacionades amb l'àmbit de salut
  - 902000 cobertures de necessitats relacionades amb vivenda
  - 903000 cobertures de necessitats bàsiques (alimentació, roba, higiene)

PROGRAMA NOU /Pàg 47 de 51

Fi del TFG.

Esper que la lectura hagi estat profitosa.